

УЛІТЭ ПІД ПІСЭ  
На 1 м-л—90 р.; на 3 м-л—2 р.  
на 6 м-л—5 р.; на 1 год—9 р.  
Адреса: Мясцовага—10 м.  
гароднага—20 кл.  
Падпіска і абслэда прымалююць  
43, трэці паверх, ад 9 гадз.  
Бел. Дзярж.  
РЭДАКЦЫЯ

896. Р. ЛЕНИНГРАД  
Университетская Набережная 7/9  
Фундамент. Библиотека Лен. Госуд.  
Университета  
Февр-дек.  
/Зв. 1./

# ВАЗА

Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АҚКП(б)Б.

РЭДАКЦЫЯ І ПАЛІГ. НАПІСЭ  
97 Рэдакцыя пачынае ад 11—1 гадз. веч.  
аўтарскіх № 11-74. 2) Скаротаны рэдакцыя—  
ад 12 та 2-ю частка для, н.ч. № 6-13.  
3) Пачынае рэдакцыя ад 6 гадз.  
веч. н.ч. № 6-13.  
Кіеўск. Гав. Калярова 1 тэа. № 731.  
Калёра абслэда падпіскаі)  
1928 г.  
№ 56 (2363)  
Кашт асубітэ нумару ўстаі 5 чл.  
Год выданья дванаццаты.

## СЕНЬНЯ У НУМАРЫ

**Перамога рабоча-сялянскага блёну ў Варшаве.**

Хто аўтар „ліста Зіноўева“.  
Польскія рабочыя і сяляне супроць працэсу Грамады.

Сынагогі пад рабочыя клюбы.—Мопраўская дзесяціна.—Прадстаўнік амэрыканскіх рабочых у Менску.—Як ідзе рэалізацыя сялянскае пазыкі ў Беларусі.—Новы варадак выдачы мануфактуры пайшчыкам.

**АРТЫКУЛЫ:**  
Польскі суд гуляе памечанымі картамі.—Задачы намітэту сялянскае ўзаемадапамогі перад сяўбою.—Аб прафсаюзнай дэмакратыі і прафбюраратах.

## Да міжнароднага дня работніцы

Міжнародны жаночы камуністычны дзень з году ў год усё больш і больш узмацняе цесную сувязь работніц і сялянак Савецкай краіны з працоўнымі масамі Захаду і Усходу.

Рост рэвалюцыйнасці рабочых час за граніцаю, гаспадарчай і грамадавай магутнасці СССР,—усё гэта выклікае сур'ёзнейшую небяспеку капіталістых і іх прыхільнікаў—мешавікоў—за свой лёс.

Капіталістыя рыхтуюцца да вайны. У міжнародны жаночы дзень працоўныя, асабліва работніцы і сялянкі нашае краіны і краін капіталу, правяраль, ці гатовы яны абараняць СССР—бацькаўшчыну працарыятаў усяго свету. У гэты дзень работніцы і сялянкі СССР шырай уводзяць у добраахвотны таварыства Асабістай, Чырвоная Крыж і Паўмесіцу ў стражковыя, хміжныя і савітарныя гурткі. За граніцаю работніцы паноўляць рады чырвоных прафсаюзаў і камуністычных партый. Яны заклікаюць усіх працоўных на абарону Савецкага Саюзу.

У міжнародны жаночы дзень работніцы і сялянкі, памятаючы паставы 15-га з'езду партыі прадаваць палітыку міру, яшчэ пільней вступваюць над кіраўніцтвам камуністычных партый і Камітэтарву.

У дзень 8-га сакавіка сялянкі і самотужы пш блануюцца будучь дэмагата большага напэраванья, выкарыстоўваючы для гэтага ўсе

ляі, пладовак, ложкаў для царарных і г. д.).

ХV-ты з'езд партыі звярнуў асаблівую увагу на удзгвенне ў савецкі актыў бяднячак і батрачак (дэлегатак, членаў саветаў) і на вылучэнне іх на кіраўнічую работу ў саветах. Сялянкі-актывісткі разам з групамі беднаты і разам з агульным сельскім актывам павінны ўжыць меры да большага вылучэння сялянак на кіраўнічую савецкую і грамадскую работу.

Нельга перабудаваць жыццё павонным, нельга быць актывным будаўніком сацыялізму, кіраўніком у савецкім, у кааперацыі—няпісьменнаму чалавеку. ХV-ты партз'езд даручыў прыняць яшчэ больш рашучыя меры да правядзення ў жыццё ўсеагульнага абавязковага першапачатковага навучанага пераходнага ўсяляк данамагаць праводзіць у жыццё гэту важнейшую паставу, забуджаць актывнасць і ініцыятыву сялянства. Зьезд даручыў стварыць асобны школьны фонд для дапамогі дзецям беднаты і батрацтва. Актывісткі-сялянкі павінны сачыць за тым, каб сродкі, якія выдаюцца на падручнікі, адукацыі, паперу, выдаваліся сапраўды дзецям беднякоў, батракоў. Неабходна таксама абмеркаваць, як дапамагчы дзецям, якія працуюць на вайме, прыёмшам, дзецям, якія ня маюць бацькі і маткі, навуцацца ў школе без усялякае чаргі.

Сельскай гаспадарцы Савецкай краіны трэба не толькі дагнаць, але і перагнаць у сваім развіцці

# ХОД ВЫБАРАЎ У ПОЛЬСКІ СОЙМ

## Посьпехі сьпісу рабоча-сялянскага адзінства

Паражэньне пэпэсаўцаў у Варшаве і пілсудчыкаў у Пазнані

### Выбары ў Варшаве

(Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта „Зьвязды“)

ВАРШАВА, 5, 10 гадз. раніцы. Учора ў Варшаве адбываліся выбары ў польскі сойм. Паводле даных, паданых гапасы разьмяркоўваюцца наступным чынам:

Урадавы блён атрымаў 156.000 гапасаў, блён рабоча-сялянскага адзінства—60 000 гапасаў, ППС—39.000 гапасаў, каталіцкі гвардыянскі—90.000.

Па разьліках, якія ўжо ёсьць, але яшчэ канчатковыя, разьмеркаваньне мандатаў па Варшаве будзе наступнае: беспартыйны ўрадавы блён—6 мандатаў, блён рабоча-сялянскага адзінства—2, нацыянальна-меншасьці—2, каталіцкі апазыцыйны блён—3 мандаты.

Цікава параўнаць цяперашняе разьмеркаваньне мандатаў па Варшаве з разьмеркаваньнем ў 1922 годзе, у часе выбараў у першы сойм: ППС тады атрымала—3 мандаты, рабоча-сялянскі блён—1, гравы блён (звядзі)—7, блён нацменшасьці 2, яўрэйскія народнікі-фалкістыя—1 мандат.

Такім чынам, можна падкрэсьліць, што ў цяперашніх выбарах нацыянал-дэмакратыя атрымала моцнае паражэньне і мецца ранейшага правага блёну заняў урадавы блён (пілсудчыкі), які аб'яднаў усе буржуазныя і фашысцкія элемэнты.

Надзвычайна цікава паражэньне ППС, якая лічыла, што па Варшаве яна атрымае прынамсі 2 мандаты.

Газэты, якія вышлі сеньня раніцою, зварачаюць увагу на паражэньне нацыянал-дэмакратыі, на надзвычайны рост пралетарскіх гапасаў.

Орган пілсудчыкаў „Глос Правды“ падкрэсьлівае, што было заўчасна вядома аб тым, што сацыялістыя ў барацьбе з камуністымі атрымаюць паражэньне.

Агульны вынік выбараў на ўсёй Польшчы будзе вядомы магчыма толькі ў ноч з панядзелку на аўторак, або ў аўторак раніцою.

### Арышт польскага паэты Вандурскага

ВІЛЬНЯ. Як паведаваў газэта „Вільнер Тог“, у Лодзі арыштаваны вядомы польскі паэта Вітальд Вандурскі—упаўважавы скасаванага сьпісу рабоча-сялянскага адзінства.

Вітальд Вандурскі разам з Уладзіславам Бравішэўскім адува вышпелі аб'явіць вершы, у якіх яны ваяўляюць аб сваёй саўдараўскай і рэвалюцыйнай працарыятам.

### Склад першага польскага парлямэнту

У склад першага польскага парлямэнту, што быў абраны ў 1922 годзе, уваходзілі:

Насва партыі

Учора адвін з нашых радыё-амагараў удаа настроіўся па варшаўскую радыё-станцыю і прыняў падрабляна ўсю інфармацыю „ПАТ“ (польскае тэлеграфнае агенства) аб ходзе выбараў у сойм і папярэднія вынікі галасаванья асобных гарадоў і выбарчых акруг.

Ужо ёсьць весткі аб галасаваньні больш, чым в 32-х выбарчых акруг Польшчы.

Верачы справядочы „ПАТ“, па папярэдніх падліках, на сьпіс № 1 (пілсудчыкаў) прыпала 50 мандатаў, на сьпіс № 2 (ППС)—27, на № 3 (Вызваленьне)—14, на № 18 (блён нацменшасьці)—19, на № 24 (каталіцкае аб'яднаньне)—18 і на сьпіс № 13 (рабоча-сялянскае адзінства)—6 мандатаў.

Па Віленскай акрузе галасаваньне дало урадаваму блёку 2 мандаты, вылучаны ў паслы на сойм вядомы чорнасоценцы Мацкевіч і Касцялкоўскі; № 3 атрымаў адзін мандат, № 18—адзін, кандыдат Якуб Выгоцкі.

У Горадні другім сьпісам за ўрадым ідзе сьпіс № 13 (рабоча-сялянскага адзінства), за які пададзена 11.879 гапасаў.

Ад Лідзкай выбарчай акругі паслы вылучаны на сьпісу № 1 Акуліч, Камінескі, І. Лойка і Шчарбіч. На сьпісу № 41 (кулацкая група) прайшлі Янка Станкевіч і Валынец.

Ад Сьвянцянскага павету па сьпісу № 1 вылучаны ваявода Рацкевіч і Ракоцкі. Сьпіс № 18 атрымаў тры мандаты.

У Беластоцкай выбарчай акрузе за № 1 галасавала 40.000, а за № 18—18.000. Сьпісы апазыцыйных аб'яднаньяў ня стабіліся на галасаваньне.

Характэрныя выдүүлца ў галасаваньні па Заходняй Беларусі тое, што сьпіс № 13 (рабоча-сялянскага адзінства) так, як і ў іншых выбарчых акругах Польшчы, не дайшоў да галасаванья.

У Пазнані прышлі ў галасаваньні сам актывны ўдзел немцы. У 4 выбарчых акругах: Дорунь, Грудзень, 29-я і ў іншых—сьпіс

Сяргей Дарожны

## Чатыры мільены

Прысьвячаю працэсу „Грамады“

Вечер, вечер  
Над струджаным краем  
Прытыніцца ня ведае дзе:  
У краіне забітай, забранай  
Чатыры мільены на судзе.

Разгуляліся буйна паны,  
Шпору лягаюць,—суд вялічозны,

Наят  
Зычна званілі званы,  
Як выводзілі ў клетак жалезных.

Злосна лютуе  
Панскі бізун  
Над усёй Беларускаю Заходняй,  
Апавітай ў жалобу і сум.  
Яны першымі ўзьнялі паходні!

Запамілі,  
І горда нлесьлі  
„Грамадою“ Заходняй краіны,  
І за тое, што праўдай цывілі,  
Іх сягонья ўзьвялі на руйны.

Смутах болем  
І крыўдай ставіў  
Занядбаныя чатыры мільены;  
Але ім ня сціліць галавы  
Перад панскай шляхтай  
Шалёнай!

На Лукішках гараць лістарты,  
Вільню шэпат начны  
Агарнуў:  
Заўтра іх павядуць на зоры  
Адказаць за ўсю  
Беларусь.

І каб знаў наваўсёды мужыне,  
Як з панамі багатымі  
Знацца—  
Узрастаюць магілы, крыжы  
У адплату за вечную працу.

Але хай!—  
За народ і за волю  
Лені загінуць, чым голаў і кнціць.

Крыжсавачь-ожа мы край  
Не дазволім.  
Над народам глуміцца і кнціць!

Вечер, вечер  
Над струджаным краем  
Прытыніцца ня ведае дзе:  
У краіне забітай, забранай  
Беларускі народ на судзе!

Маяск, 1928 г.

## Польскія рабочыя і сяляне—супроць працэсу Грамады

ПРАГА, 4. Газэта „Рудэ Права“ (орган чэхаславацкай кампартыі) зьямясьціла пратэст супроць працэсу Беларускае Грамады, які адбываецца ў Вільні. Пад гэтым пратэстам падпісаліся наступныя левыя партыі Польшчы: польская кампартыя, украінскі сельроб, лявіца ППС, незалежная сялянская партыя, незалежная сацыялістычная рабочая партыя, яўрэйская сацыял-дэмакратычная рабочая партыя (левыя „Поалей Цыён“) і самз вязбожнікаў.

## НАЧНОЕ РАДЫЁ

### Т. т. Вярскі і Сахацкі абраны ў сойм

ВАРШАВА, 5. Вынікі выбараў у Варшаве зацьверджаны. Акрамя т. Варскага, па сьпісу № 13 у Варшаве прайшоў рабочы будаўнік Сыпула. Тав. Сахацкі абран па сьпісу ў Дамброўскім наменізугальным раёне, дзе з 6 мандатаў 3 мандаты атрыманы камуністымі. ППС не атрымала там ніводнага мандата.

„Ліст Зіноўева“ не дае спакое Бальдвіну

у магасы, камуны, арэаі, якія набыліся з'явіліся важнейшыя значэнні.

У гэты 8-га сакавіка прапоўныя прасочыць, як праводзіцца ў жыццё ўказанні партыі і паставы саветскае ўлады аб дапамозе беднаце, як гэта дапамога абхавалае сялянку-беднячку і батрачку.

Сялянкі і батрачкі прадумаюць, як у сябе ў вёсцы ажыццявіць закон сацыяльнага страхавання батрацтва і палішыць іх прапоўнае і бытавое становішча. Саматужніцы азнаёмяцца з важнейшымі законамі страхавання саматужнікаў і саматужніц.

Сялянкі праверыць, ці створан асаблівы фонд і ці праводзіцца работа па палігачыні працы і быту сялянкі. Сялянкі даб'юцца яшчэ толькі вызвалення сродкаў з боку грамадскіх арганізацый і самага насельніцтва на гэтую справу, але будзе дамагацца і большага абслугоўвання дзяцей батрачак асяламі, шкколамі і г. д. Саветы і выканкомы становяцца больш магутнымі гаспадарчымі адзінкамі, і таму сялянкі павінны настаяць на больш абслугоўванні гэтымі арганізацыямі гаспадарчых і бытавых патраб сялянскіх (арганізацыя аса-

Міжнародны камуністычны дзень памножыць сілы працоўных для будаўніцтва сацыялізму ў СССР. Умацненне сувязі працоўных усяго свету пад чырвонымі сцягамі Камінтэрну забяспечыць канчатковую перамогу пралетарыату над сусветнай буржуазіяй.

Калыгіна.

### Антысавецкія выпадкі румынскіх згоднікаў

ВЕНА, 3. Паводле вестак з Бухарэсту, румынскія сацыял-дэмакратычныя партыі суапольна з рэфармісцкімі прафсаюзамі арганізавала ў Бухарэсце сход, на якім выступіла ў прамову часова генеральны сакратар Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу Засенбах. Засенбах у сваёй прамове паўтарыў звычайныя вывады сацыял-дэмакратыў супроць Камінтэрну, УсеКП(б) і СССР і заклікаў румынскую рабочую класу на іспыт камуністычнай і не падтрымліваць канцыю румынскіх унітарных (рэвалюцыйных) прафсаюзаў за адзіны рабочы фронт у Румыніі. На сходзе выступіў таксама былы член румынскай камуністычнай партыі Хрыстэску, які вогульшню падтрымаў Засенбаха. На сходзе прысутнічала шмат рабочых, якія рэакімі воклічамі пратэставалі супроць антыкамуністычных вывадаў Засенбаха і Хрыстэску. Сацыял-дэмакраты навазі на групу пратэставаўшых; адбылася свалка і сацыял-дэмакраты пры дапамозе агентаў ахрані выгналі пратэставаўшых з залі.

### Вялікае беспрацоўе ў Злуч. Штатах

каля 5 мільёнаў рабочых і служачых ня маюць працы

НЬЮ-ЁРК, 5. Беспрацоўе ў Злучаных Штатах расло в катастрофічнай шварскасцю. Прадстаўнік амерыканскай федэральнай працы заявіў, што 40 проц. усіх рабочых і служачых Амерыкі знаходзіцца без працы, альбо працуюць толькі часткова (частку дня, частку тыдня, сезонна і г. д.). Лік беспрацоўных па ўсёй краіне хістаецца паміж 4 і 5 млн. людзей. Краіна дасяг вострых разьмераў 1820-21 году.

ВАШЫНГТОН, 5. У Вашынгтоне лік беспрацоўных павялічыўся да разьмераў палай арміі. Падліны загадана зрабіць перагляд усіх беспрацоўных. Паведамленьні з Атланта (штат Джоржыя) прыводзяць становішча ў гэтым штате «вобсалечным». На захадзе 30 проц. кваліфікаваных рабочых выхадзіла без працы. У Балтыяморы і Вэстоне налічваецца па 100.000 беспрацоўных.

5 тыс. БЕСПРАЦОЎНЫХ ПЕРАД АДНЫМІ ДЗЬВЯРАМІ

НЬЮ-ЁРК, 5. У Нью-Ёрку ўмовы застаюцца выключна вострымі. У чэрне каля дармовых харчовых пунктаў людзі стаяць тысячамі. 5.000 беспрацоўных сабраліся каля канторы параконнай кампаніі «Дэлар Лайн» з просьбаю якой-небудзь работы.

Нью-Ёркія ўлады робяць меранне усіх беспрацоўных, якіх выбіраюць у гарадзкія начальнікі, стараючыся даведаці, што большасьць беспрацоўных прыехалі з іншых гарадоў.

У ТУРМУ, ДЗЕ БУДУЦЬ КАРМІЦЬ...

НЬЮ-ЁРК, 5. Луі Кілі, 25 год, а жонкаю і дзюма дзямі зьявіўся ў паліцэйскай нучэстак у просьбаю арыштаваць і пасадыць яго з сам'ёю ў турму, дзе «на крайняй меры нас будуць карміць». Калі аказіў, што ён рабочы-кар, япер не прынялі. Куды ён ві арыштаваў, усюды стаяць тысячы такіх жа беспрацоўных як і ён.

1. Каталіцкая народная партыя (група Матэваскі)	86	6
2. Паст	16	3
3. НРП (незалежнае работніцкае партыя)	59	9
4. Вызваленне і народнае адзінства	15	—
5. Сялянскі саюз (група Брыла)	41	7
6. ППС	4	—
7. Група Окаля	4	—
8. Пэгажыяныя сялянскія партыя	5	—
9. Украінская сялянская партыя (група Кендэ і Явоў)	12	6
10. Украінскі клуб	6	2
11. Беларуска-рабочы-аградарскі Грамада	4	—
12. Памекае аб'яднаньне	17	5
13. Яўрэйскае кола (аб'яднаньне)	34	12
14. Народная яўрэйская партыя	1	—
15. Камуністы	6	—
16. Дэйкі	7	4
17. Адзін валантэрны мандат	1	—

РАВАМ 414 111

УВАГА: На мінулых выбарах камуністычная партыя выступала пад назвай «Саюз пралетарыату гораду і вёскі». Сойманая камуністычная фракцыя стварылася з 2 дэпутатаў, абраных на сьпісу «Саюзу пралетарыату гораду і вёскі», і 4 дэпутатаў, што аткалося ад украінскага клубу.

## Грамадзянская вайна ў Кітаі

### МАГЧЫМА ЗАМІРЭНЬНЕ ПОЎНАЧЫ З ПОЎДНЕМ?

ПЕКІН, 3. Агэнцтва «Го-Вень», па падставе вестак з засяроджваючых дзёнаў крэйна, сьцьвярджае, што паміж Нанкінам і Пекінам дасягнута згода, якая прадугледжвае абмяжэньне рабну Сюйчжоу (у паўночна-заходнім кутку Цзянсу, на перакрестку Цянь-Цынь-Нучжоўскай і Лунхайскай чыгуны) вэнтральнаю зонаю і адваўленьне руху на Цянь-Цынь-Нучжоўскай чыгуны.

Па словах агэнцтва, Фын Юй-сін таксама паведаміў тэлеграфна аб сваёй гатоўнасці дагаварыцца з паўноччамі. Ён кажа да Чжаа Цзун-чана газета «Хуан-бао» заявіла, што ў апошні час зьявілася шмат адзінак, якіх сьцьвярджаць аб абліжэньні паміж Поўначчу і Поўднем. «З часу разьрыву Нанкіну з СССР — нія газэта, — Поўнач адмовілася ад паліты заваў і самаа дзякаа заваа, — заключэньне міру з Фын Юй-синам — можа быць вырашана».

На падставе думкі некаторых кітайскіх колаў, агэнцтва «Рэйтэр» заявіла, што тэлеграму Фын Юй-сина треба разглядаць хутчэй за ўсё, як вакліне некаторых паўночных генералаў далучыцца да паўднёвых войск, а ня як праванову пачаць перагаворы аб міру.

### Дзейнасьць партызанскіх атрадаў узмацнілася

ПЕКІН, 3. Паводле вестак японскага тэлеграфнага агэнцтва, паўстанцкі рух пад кіраўніцтвам сялянскай арганізацыі «Валінія намы» у раёне Дунхуа (на ўсходзе Мунджэньскай правінцыі недалёка ад карэйскай граніцы) зноў узмацніўся. Д.я Дунхуа отарылася пагроза заняцца атрадамі «Валінія намоў».

### Карная экспэдыцыя кантонаў

ШАНХАЙ, 4. Як паведамыюць з Кантону, у Хайфінскай павэт была адпраўлена карная экспэдыцыя, якой да 1-га сакавіна удалося нанчаткова дывідаваць камуністычны рэжым. 6-га сакавіна будзе пачата экспэдыцыя супроць паўстанцкіх атрадаў у раёне Вайчжоу.

ШАНХАЙ, 4. Як паведамыюць з Чанша, паўстанцкія атрады ў правінцы Хунань занялі 1-га сакавіна і спалі горад Мілі. Акрамя таго, паўстанцы ўзарвалі на некаторым участку чыгуначную лінію Мілі-Чучжоу. У Чэні да паўстанцкіх атрадаў далучыліся групы саадат, якія адышлі ад азбійных гуансійцамі хунаньскіх варагенерала Тан Шэнь-чы.

## Клясавая барацьба абвастраецца

### Канфлікт у нямецкай дрэваапрацоўчай прамысловасьці

БЭРЛІН, 4. Агульна-нямецкая канфэрэнцыя прафсаюзу дрэваапрацоўчай адхіліла трацейсную паставу, якая ўхвалена на канфліце дрэваапрацоўчайнай з прадпрыемствамі. Трацейсная паставона дачычала 18 аяруг з 120.000 рабочых і прадугледжвала неадкладнае павышэньне заробтнай платы на 6 пфэнігаў у гадзіну. Рабочыя патрабуюць павышэньня заробтнай платы на менш, чым на 15 пфэнігаў у гадзіну.

### Лёкаут 60.000 нямецкіх мэталістых

БЭРЛІН, 3. Бэрлінскі саюз мэталіпрамыслоўцаў абвясціў, што аб'явіў закрыцьця прадпрыемстваў фірм «Сімане Шукерт», «Сімане Гальсін», «Бэргман Электравэрне» і «Міне Ге-неот Вэрне», а ў вандэзелан — прадпрыемстваў фірм «Дайтча Тэлефон-вэрне» і «Лорэнц». Фармальнай прычынай для абвясчэньня лёкауту пасьлужыць заманчэньне перамоў паміж прадпрыемствамі і інструманталішчыкамі без ніякіх вынікаў, бо рабочыя патрабуюць урзульваць заробтнай платы на адзінны тэрэфе. Лёкаут абхольвае 60.000 рабочых.

У Лодзі ў першы дзень галасаваньня ўвазі перавагу сьпісы ППС'аўцаў, ятым «Вызваленне». Наогула павоёсы атрыжалі 9 мандатаў, вывадзены — 7, урадоўцы — 4. Ад п'ясуцыхаў вылучан у пасьля Чаховіч, ад ППС — Зяленскі, Пневальскі і інш. У Львове па сьпісу № 1 пасьлом на сойм вылучаў міністэр Кавткоўскі.

За сьніе рабоча-сялянскага адзіства (№ 13, які «ПАТ» называе камуністычным) у павоёсных выбарчых акругах мададзён наступнымі лік галасоў: у Варшаўскай выбарчай акрузе — 80.931, у Лодзіскай — 11.000, у Ловіцкай 9.000, у Львоўскім павэце — 11.017, у гор. Львове — 3.000, у выбарчай акрузе № 18 — 14.000 галасоў.

Сьніе рабоча-сялянскага адзіства ня быў дапушчаны да галасаванья ў наступных выбарчых акругах: Роўненскай, Гажэўскай, Любарскай, Гарвольскай, Лядуцкай, Ловіцкай, Сьвянцянскай, Бельскай, Пешанскай, Красны-Станскай, Беліжа-Бажвіцкай, Віленскай, Грудзёнскай, Дорускай, Лудьскай, Катоўіцкай, Лёсоўскай, Лідскай, Остраў-Мазаўіцкай і інш.

## „ЛІСТ ЗІНОЎЕВА“ --- ПОЛЬСКАГА ВЫРАБУ

### Удзел дыпلماتычных прадстаўнікоў Польшчы у афэры з фальшыўкаю Макданальд „нічога ня ведаў“

### Хто аўтар „ліста Зіноўева“

ЛЕНДАН, 3. Орган левага руху «Сьвэйд Уоркер» паведамыла, што патаемнаю асобаю, якая гутарыла з Грэгоры на кватэры Дайн напярэдняй парламанцкіх выбараў у кастрычніку 1924 году, быў тагочасны дарадчык польскай місіі ў Лёндане Ян Цэхановскі, дцяперашні польскі пасланнік у Злучаных Штатах. Паводле паказаньняў слугі Дайн, 28-га кастрычніка 1924 году Грэгоры быў у Дайн «з сваім прыяцелам, відавочна, рускім». У часе гутаркі Грэгоры сказаў гэты асобе: «Вазьмеце ўдзел у зьмове».

Следчая камісія па справе Грэгоры ў сваім дакладзе заявіла, што «спрыяцель Грэгоры, аб якім у давы выпадку ідзе гутарка, быў ня рускі, а «дыплемат які належыць да другой нацыянальнасьці». Газэта пытае: «Што азначала гэта гутарка наконт зьмовы паміж чужаземным дыплетатам і тагочасным панцёнікам асамага таварыша міністра замежных спраў у кватэры лёнданскай дамы?»

Адказваючы на гэтыя пытаньне, газэта напамінае, што аўтарах фальшыўка «ліста Зіноўева» зьяўляецца, як было выліўлена пазьней, — паяяк Пацюркоўскі, які знаходзіўся ў блізкіх адносінах з польскай м-

у дачыньні да вываду сацыялістычнай партыі на аснове Чэкава і Жэнава і вываду сацыялістычнай партыі на аснове Чэкава і Жэнава. Прадбачыць, што рабочыя партыя ўдзельнічае асабліваю ўвагу ініцыятыўу з «лістом Зіноўева», які тансмаа закрыты ў далёкае калісі.

Газэта прыруе, што Бальдвін адхіліць патрэбаваньне аб вызначэньні далейшага расьсьледваньня абстацін, зьявілых з лістом. Гэта пытаньне ўжо двох раз разьсьледана намінальнай ашою наміска і далейшае расьсьледваньне будзе, відавочна, палічына бескарнасьці».

## Па Савецкім Саюзе

### ПЛЕНУМ ВЫКАНКОМУ КІМ'У СКОНЫЎСЯ

МАСКВА, 5. 3-го сакавіна пленум Выканкому КІМ'у заслухаў даклад т. Янга аб арганізацыйнай працы КІМ'у. Пасьля спрыяч пленум даручыў камісію вырадаваць рэзалюцыю па дакладу. Сьніня адбылося заключэньне пэдажэньне пленуму. Пленум ухваліў ськлікаць улетку 1928 году конгрэс КІМ'у. Прэзыдыум выканкому КІМ'у маюць на 25 чалавек. Пасьля заключэньня сьзова т. Шацкіна, пленум зачынаўся вышнім «Інтэрнацыяналу».

### ЗАПРАШЭНЬНЕ ЦЭНТРАСЯЮЗУ НА ЗАГРАНІЧНЫЯ КААПЭРАЦЫЙНЫЯ КАНГРЭСЫ

МАСКВА, 5. Цэнтральны атрымліў запрашэньне на папярэдняе кангрэсы францускай федэральнай спажывачкай таварыстваў у Грэноблі, ангельскага канспірацыйнага саюзу ў Хардуэле і бэльгійскага канспірацыйнага руху ў Брусэлі.

### ГВАРОЧАЕ КІНО

МАСКВА, 5. У фізічным Інстытуце 1-га МДУ прадэманстравана п'ятыгоднае саветскае навука-гварочае кіно. Апарат мае шмат пераваг перад гварочымі, даючы магчымасьць карыстацца дэп'ляма батараей сухіх элемэнтаў.

Апарат важыць каля 6 кг. Усім кіно-апарат можа быць з пэдакінаі апаратамі абэртурты ў гварочае кіно. Пасьля некаторага ўдасканаленьня апарат можа быць скарыстаны ў масавым маштабе.

### ЭКСПАРТ ЛЕСУ

МАСКВА, 5. Паводле паведамленьня «Экспартлесу», дырэктары ўраду аб усяможным камірэнні ў гэтым гэдэ вывазу лесу з СССР будзе выканаваць аўсім адвальваюча. Лесавагадоўчае праца ідзе велікім інтэнсыўна.

### Выгараджвае Грэгоры

ЛЕНДАН, 4. Канспірацыйная газэта «Обсервэр» апублікавала ліст былога рэдактара «Дэйлі Мэйль» Томаса Марлоу, які высьветлае, якім шляхам «Дэйлі Мэйль» атрымала копію вядомага «ліста Зіноўева».

Марлоу заявіла, што ўпяршыню ён пачаў аб гэтым лісьце 23 кастрычніка 1924 году. У гэты дзень яму пазваніў адзін знаёмы і расказаў, што па ўрадавых установах ходзіць дакумант, які сьведчыць аб зносінах паміж Бальшавікамі і ангельскімі рабочымі аідэрамі, што прэм'еру аб гэтым вядома, але ён робіць спрэбу, наб гэты дакумант ня быў апублікаваны.

Далей Марлоу заявіла, што мал Броу, які тады займаў пост асамага таварыша міністра замежных спраў, даведзеся, што «ліст» зьявіцца ў газэтах, ён рашыў, што лепш будзе апублікаваць яго ў афіцыйным парадку. З Грэгоры Марлоу зьнімае падазрэнне ў тым, быўцам Грэгоры меў нія-небудзь адносіны да рэдакцыі «Дэйлі Мэйль».

### Макданальд выкручваецца

ЛЕНДАН, 4. Макданальд, адказваючы на ліст былога рэдактара «Дэйлі Мэйль» Марлоу, агадоманы ў «Обсервэр», заявіў, што гэты ліст нанчаткова пачынаўся, што агадоманьне «ліста Зіноўева» было вынікам зьмовы. Якіраз пагроза агадоманьня «ліста Зіноўева» ў «Дэйлі Мэйль» прымуціла службовых асоб міністэрства замежных спраў (з.я. Макданальда), і без яго ведама адправіць ліст Ракоўскаму і агадоманьне яго ў Адуу

Макданальд далей заявіла, што ад агадоманьня «ліста Зіноўева» ў «Дэйлі Мэйль», ён ніколі ня думаў, што гэты ліст мае няне-небудзь палітычнае значэньне. Ён падазраваў заўсёды, што «ліст Зіноўева» на быў праўдзівым, аднак, ён быў пазбаўлены магчымасьці ўдзельнічаць у падрабэцы ліста. Практычна ён уваўр чао прытрымліваўся пэгадлу што асноўную ролю ў гэтай справе грава на праўдзівасьць дакуманта, а акарматынае яго так, як гэта было.

ДА ПРАЦЭСУ ГРАМАДЫ

Польскі суд гуляе памечанымі картамі

Мэтады царскай ахранкі

Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада існавала і працавала легальна. На публічных не пасяджэннях прысутнічалі прадстаўнікі паліцыі, пратаколы не сходзілі ў адміністрацыйныя ўладанні, уся не перапіска праходзіла праз дзяржаўную пошту, да не кві і касавых дакументаў у любы час мелі доступ чыноўнікі міністэрства ўнутраных спраў, якія ж раі, але заўсёды ў форме, непрадугледжанай нават законамі польскай рэспублікі, карысталіся гэтымі правамі.

Разганяць такую легальную арганізацыю, карыстаючыся сілаю, было не да твару фашысцкай дыктатуры, якая хацела захаваць выгляднасць дэмакратычнасці перад міжнароднай грамадскай думкай Эўропы. Таму дэфензіва маршала Пілсудскага парэшыла, як-бы там ні было, даказаць, што Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада, апрача легальнай, прадугледжанай законамі, дзейнасці, праводзіла і не-легальную работу. Дэфензіва парэшыла стварыць довады сувязі Беларуская Грамады з камуністычнай партыяй Зах. Беларусі, — больш таго — устанавіць таямнісць Грамады з камуністычнай партыяй Зах. Беларусі.

Фашысцкая ахранка ўзялася дзейнічаць, што Беларуская Грамада з'яўлялася толькі «легальнай экспансыўнай не-легальнай камуністычнай партыяй».

Фашысцкая ахранка ўзялася вельмі спрошчаным, але вывераным на доўгай прастыцы царскае ахранкі мэтадам — мэтадам правакацыі даказаць, што Беларуская Грамада з'яўлялася толькі «легальнай экспансыўнай не-легальнай камуністычнай партыяй». Два агенты дэфензівы Бабіч і Гурнін, прадстаўнічы сабе шырокай публіцы, як аміёраў Камітэру, пачалі «вясціваць» Грамаду. На сцэну з'явіліся ўсе арыбуты ахранніцкіх фокусаў, і золата Камітэру, і дырэктывы Сельітэру, і нават, савецкае пасольства.

Апрача паказанай правакацыі, польская ахранка, для большай важнасці, прышляла да спраў Грамады рад спраў членаў камуністычнай партыі, якія блэ вядома на толькі цэнтральнага праўлення Грамады, але і членаў мясцовых гуртоў Грамады, што яны камуністы, былі членамі Грамады. Для польскага суду гэты апошні довад быў рашаючым. Калі паміж членамі Грамады знаходзіўся той ці іншы камуніст, дык ясна справа, што і ўсе 100 тысяч членаў Грамады — камуністы, а Грамада — камуністычная арганізацыя.

Вывад вельмі паспешным, гудыня паспешаным, карты памечаныя «на нове сэндэво».

Там, дзе 4 рабочыя збіраюцца іграць на домы, 5-ы павінен быць камуністы

Камуністычная партыя Зах. Беларусі, таксама, як і КПС, дасканала ўсвядомілі пагаворку Леніна, што там, дзе збіраюцца чацьвёра рабочыя граць на домы, там п'ятым павінен быць камуністы. Ва ўсіх арганізацыях і ў прафсаюзных, і ў культурна-асветных, і ў спартыўных, і ў харавых працуюць камуністы, калі гэтыя арганізацыі абхалююць рабочыя масы, або масы эксплаатаваных і ўціскаваных сялян. Камуністы працуюць і павінны працаваць сярод арганізацый, якія знаходзяцца пад уплывам і кіраўніцтвам згодніцкіх партый. Яны ўваходзяць у гэтыя арганізацыі, каб вырваць рабочыя і рэвалюцыйныя сілы з-пад уплыву згоднікаў і здраднікаў, каб штурхнуць гэтых рабочыя на шлях нязгодлівай класовай барацьбы.

На што ўжо надзейна арганізацыя «Стральца», а і там, можам запэўніць паноў судзьдзяў, знаходзяцца і працуюць камуністы, «разблэгчваючы» рабочыя і сялян, што знаходзяцца ў «Стральцы», укараняючы ў іх сьведомасць, што вучыцца вайскавай справе можа і ў афіцэраў пілсудскай фашысты, але толькі для таго, каб сунуць штык у живот гэтаму афіцэру.

Но, паволе судзьдзі, гэта карта біта, вам прышлося-б судзіць як экспансыўну КПЗВ на толькі Грамаду, але нават і апору, на якой стаіць ваш гаспадар Пілсудзі, калі-б вы паспрабавалі судзіць усе легальныя арганізацыі, у якія ўваходзіліся шэрагамі афіцэраў камуністы. Праўда, ёсць яшчэ другі выхад для вас: праганеце пагаловна ўсіх рабочыя і рэвалюцыйныя сялян з легальных арганізацый у Польшчы, тады ў вашых арганізацыях камуністых ня будзе, ім там ня будзе чаго рабіць, бо ня будзе каму там у камуністыя запісвацца.

Якая розніца паміж Грамадой і кампартыяй

Беларуская Работніцка-Сялянская Грамада ня была камуністычнай арганізацыяй і ня была легальнай экспансыўнай камуністычнай партыяй. Гэта была і на сваім афіцыйным складзе, і на мэтадах, якія ўжываюцца ў грамадскай барацьбе, і на сваёй праграме арганізацыя, якая абараняе інтарэсы друго

класу. Беларуская Грамада была арганізацыяй нізавых сярэдніх мас, яна абхалюла ў роўнай меры і бядняцкія элементы сялянства. Праграма гэтай партыі заключала ў сабе рад буржуазна-дэмакратычных лэзунгаў і патрабаванняў, праўда, паслядоўна-дэмакратычных, такіх, якія буржуазная дэмакратыя высювала на зары сваёй маладосці, калі яна была ўсходзячай рэвалюцыйнай класай. Гэтых патрабаванняў зараз буржуазія аракалася, у смяротным жаху перад няўхільнай пагібеллю яна рынула ў абніцці самай чорнай рэакцыі, «мракобесія» і контр-рэвалюцыі. Але змянілася яна, а ня лэзунгі і ідэі, якімі яна жыла і ў 1779 г. і ў 1848 г.

Камуністычная партыя, стоячы на чале пралетарыяту, які змагаюцца і на шляху да сваёй мэты ажыццяўляе тое, чаго не адважылася ажыццявіць у сваёй уласнай праграме буржуазія. Таму камуністычная партыя падтрымлівае лэзунгаў грамадскую групу, якая ідзе па шляху паслядоўнага ажыццяўлення лэзунгаў буржуазнай рэвалюцыі. Лэзунг кавфіскацыі зямлі ў памешчыкаў, гэта лэзунг буржуазнай Вялікай Французскай Рэвалюцыі. Беларуская Грамада высюнула гэты лэзунг у форме патрабавання зямлі сялянам. Але Грамада на гэтым і затрымалася, яна ня вышла з рамак дробна-буржуазнага радыкалізму, яна ня высюнула і не магла высюнуць перспектывы сацыялістычнае перабудовы дробнае сялянскае гаспадаркі.

У гэтым першае і асноўнае розніца паміж камуністычнай партыяй і Грамадой. Пасля Грамады імкнулася завяршыць буржуазна-дэмакратычную рэвалюцыйны шлях звышчэснае фэадальнае перахыткаў, — шляхам звышчэснае памешчыцкай уласнасці на зямлю, пастолькі шляхі камуністычнай партыі, стаіць на пункце гледжання іх фармальнай дэмакратыі і роўнапраўя абодвух саюзнікаў, прычым у зьвязку з колькаснай перавагай сялянства гэта, па сутнасці сялянская, арганізацыя высювае на першы плян сялянства і патрабуе сялянска-рабочага ўраду, адхіляючы гэтым самым дыктатуру пралетарыяту. Зноў памечаная карта, «на нове сэндэво», пытаньне аб гэгемоніі, гэта не маленькае пытаньне пралетарскае рэвалюцыі і ня можа быць экспансыўнай кампартыі такая арганізацыя, якая на гэтых пытаньнях фармулюе проста супроцьлеглы пункт гледжання, не пабідаючы месца для канцэпцыі дыктатуры пралетарыяту.

Грамада змагалася за лэзунгі буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі 1848 г.

Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада абараняла права цароў на самавызначэнне і патрабавала яго ажыццяўлення ў канкрэтных беларускіх умовах шляхам «савабравання і аблідвання» беларускіх зямель у незалежную рэспубліку пад уладаю сялян і рабочыя. І ў гэтым патрабаванні Беларускае Грамады няма нічога спецыфічна

камуністычнага, і гэта патрабаванне з'яўляецца патрабаваннем буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі 1848 году. Пасля Грамады паслядоўна змагалася за ажыццяўлення гэтага патрабавання, пастолькі шляхі камуністычнай партыі, для якой гэта патрабаванне з'яўляецца адной з умоў завяршэння буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі і асноваю перамогі сацыялістычнай рэвалюцыі, былі роўнаважныя шляхам Грамады. У праграме Грамады існавала, аднак, адно патрабаванне, якое выходзіць за межы звычайных буржуазна-дэмакратычных патрабаванняў. Гэтым патрабаваннем быў лэзунг стварэння сялянска-рабочага ўраду. Гэта патрабаванне малапільнае судзьдзі польскай Жэчы Паспалітай прызнаюць ідэнтычным з патрабаваннем рабоча-сялянскага ўраду, якое высювае камуністычная партыя.

Паны польскія судзьдзі, магі якіх на працягу сотняў пакаленняў шліфавалі абы-леуіты пляхам вырашэння такіх у вышэйшай ступені тонкіх пытаньняў, як пытаньне аб тым, «колькі чарцей зьмашчэцца да булавачнай галоўцы», найму шыль сафістыкі ня могуць ня быць супроцьчэсці, якая існуе паміж гэтымі дэмакратычнымі фармулёўкамі. Супроцьчэсць сур'ёзная, якая відаецца ў вочы, прычым досыць глыбока асьветленая ў літаратуры, якую цитуюць вельмі шырока творцы абвінавачага агу супроць Грамады. Супроцьчэсць лэзунгаў Грамады і кампартыі заключаецца ў тым, што кампартыя стаіць на пункце гледжання гэгемоніі, панаваўна пралетарыяту ў адносінах да рэвалюцыйнага сялянства, а адгэтуль і формула рабоча-сялянскага ўраду, як сымноніму дыктатуры пралетарыяту. Грамада-ж, як радыкальная дробна-буржуазная партыя, стаіць на пункце гледжання фармальнай дэмакратыі і роўнапраўя абодвух саюзнікаў, прычым у зьвязку з колькаснай перавагай сялянства гэта, па сутнасці сялянская, арганізацыя высювае на першы плян сялянства і патрабуе сялянска-рабочага ўраду, адхіляючы гэтым самым дыктатуру пралетарыяту. Зноў памечаная карта, «на нове сэндэво», пытаньне аб гэгемоніі, гэта не маленькае пытаньне пралетарскае рэвалюцыі і ня можа быць экспансыўнай кампартыі такая арганізацыя, якая на гэтых пытаньнях фармулюе проста супроцьлеглы пункт гледжання, не пабідаючы месца для канцэпцыі дыктатуры пралетарыяту.

С. Традыцыя. (Канец будзе).

Пачалі за здароўе, а кончылі...

Гэта было даўно, у 1925 г. у Барысаве. Рабоча-партыйны актыв фабрыкі «Прафітэри» наведваў сваю сутарыскую вайсковую часць. Агледзі казармы, чырвоныя і леныскія куткі. І там-жа выпадкова наткнуліся на шытак пытаньняў і адказаў.

— Ды гэта-ж самы лепшы мэтад падліку настрою рабочыя, — хлюпнуў на плячы апорг сакратара ачэйкі.

— Трэба гэта перанесці да нас на фабрыку.

— Правільна, — згадзіўся сакратар.

І, ня доўга думаючы, на фабрыцы быў уведзён шытак пытаньняў і адказаў. Рабочыя ўхапіліся за гэта і пытаньні насыпаліся, як з прарванай торбы. Пытаньні розныя, пачынаючы ад пастаноў пленумаў ЦК і канчаючы адзімамі матар'ялаў, якія валяліся на двара.

Спачатку адказы даваліся рэгулярна. Потым ці-то з прычыны «перагрузкі», ці-то з прычыны неважарчальнае ўвагі да гэтага важнага пытаньня — адказы на пытаньні пачалі давацца праз месяц-два і, вразумела, справа заглохла.

Увосень 1927 году, калі загаварылі аб ажыўленьні масавай работы, Барысаўскі гарком КП(б)В даў дырэктыву:

— Для падліку настрою рабочыя, як аснову масавай працы, увесці на больш буйных прадпрыемствах шыткі пытаньняў і адказаў. Уважлі. Прайшло месяцаў сем і што-ж вышло?

Глуштва. У чатырох цэхах фабрыкі «Чырвоная Барысава» за гэты час было задана 84 запытаньні. З іх на 14 запытаньняў адказаў зусім ня было, на большасць адказы даваліся «ў тэрміновым парадку» — праз месяц-два-тры. І каб «адказаваючы» не прыцягнулі да адказнасці за цягавіну, яны сьвядома ня ставілі даты, забывшыся, аднак, што ёсць жыццё сьведкі, якія цікавіцца адказамі.

На «ау» рабочыя горш за ўсіх адгудваецца фабком, г. зн. орган, які заклікан у першую чаргу задаловіць культурныя запатрабаваньні мас. На 13 пытаньняў прафработы адказаў зусім ня было.

У шытках замілягалі зараз настойлівыя запатрабаваньні:

— Чаму няма адказаў на тое ці іншае пытаньне?

— Чаму да гэтага часу маё пытаньне ня мае адказаў? і г. д.

Калі ў першы час пытаньні даваліся часта, дык зараз іх робіцца ўсё менш і менш. Зацікаўленасць да гэтага шытку ў рабочыя знікла. Чаму? — 3 прычыны бюракратычнага падыходу з боку парткалектыву і фабкому да гэтай жывой формы сувязі з масамі, да справы падліку настрою рабочыя. Напрыклад, на запытаньне рабочага «Што з сямі прадстаўляе камсамол?», дан такі адказ:

— Гэта пытаньне адказаў не падлягае.

Чаму? Дзе, у якіх статутах ска-

зана, што дарослы рабочы ня мае права цікавіцца камсамолам. Ці партыец, які даваў адказ, палічыў ніжэй сваёй вартасці растлумачыць аб сваёй змене...

Калі даць адказ у пісьмовай форме на гэта запытаньне дэмакратычна, дык трэба ўзяць у бібліятэцы кніжку аб камсамол, палажыць у шытак і адказаць: прачытайце і будзеце ведаць. Калі сам партыец ленаваўся шукаць адказаў аб камсамол, дык хоць-бы перадаў аб гэтым у камсамольскую ачэйку. Словам, ёсць тысяча і адзін шлях, як можна было-б задаволіць запытаньні рабочыя. Але для гэтага ня трэба быць бюракратам, не задіраць нос, а быць зацікаўленым у моцнай сувязі з масамі.

Або другі прыклад: на запытаньне «калі будзе асьветлена дамба», дан адказ:

— Пытаньне будзе пастаўлена.

Калі, кім, дзе — невядома. Не адказ, а адліска.

Зацікаўленасць да гэтых пытаньняў яшчэ зніжэцца і тым, што іх ніхто ня ўлічвае, на іх нічога ня робіцца, іх не абгаворваюць ні на парткалектыве, ні фабкоме. Нават на пажаданьне рабочага аб увядзеньні некаторага па-лепшаньня ў фашэрным цэху ніхто ня даў «ня прывета, ня ответа».

А крычаць і гавораць аб ажыўленьні масавай работы. Ажыўце сувязь, замаўняючы на гэтых шытках пытаньняў і адказаў і работа будзе паленшана.

А. Кустановіч.

Па Савецкай Беларусі

Загатоўні ў Полаччыне

Зніжаюцца загатоўні сырцу. — Канкурэнцыя паміж загатоўшчыкамі

ПОЛАЦК. (Уласны кар.). Загатоўка ільну па акрузе ідзе марудна.

Да 20-га лютага па акрузе загатоўлена пакуль што 871 тон ільну-валакна і 1.245 тон ільну-семя.

З раёнаў, па загатоўцы ільну, на першым месцы стаіць Валынскі, на другім — Дрысенскі. Зусім вяла ідзе загатоўка па Расонскім, Полацкім і Вульскім раёнах, бо райвыканкомы, сельсаветы і загатоўчыя арганізацыі не сабраліся яшчэ націснуць на загатоўку ільну.

Загатоўка праходзіць толькі па загатоўчых пунктах.

лічылася. Калі сельсаюзам за мінулы дзесяцідзёнку было загатоўлена жыта 3,5 тоны, дык за гэту — 11,75 тон; лічэньне за мінулы дзесяцідзёнку было загатоўлена на 391 руб., а за гэту — на 2.057 руб.; вікі загатоўлена на 11,2 тоны больш, чым з мінулы дзесяцідзёнку; звышлілася загатоўка ільну-семя з 22 тон да 11,2 тоны.

Ільну-валакна загатоўлена на 18.754 руб.

Наглядаецца паміж гэтыя загатоўшчыкі скурсырцы і двугародных прадуктаў.

З Дрысенскага і Асьвейскага раёнаў ня спыняюцца паступаць весткі адносна канкурэнцыі паміж загатоўшчыкамі.

Перайшлі на 3 варштаты

Зарплата павялічылася на 12 проц.

ВОРША. (Улас. кор.). На фабрыцы «Дняпроўская мануфактура» ўвесь час працавалі рабочыя на 2-х варштатах. Камсамольцы гэтага цэху ў мэтах радыяналізацыі першымі прапанавалі перайсьці на 3 варштаты і самі паказалі прыклад гэтаму.

Гэты прыклад рабочыя сустрэлі прыхільна і на 3 варштаты перайшло ўжо 20 чал.

Гэтым мерапрыемствам па вялічана зарплата на 12 проц і зніжан сабекошт прадукцыі.

Сынагогі пад рабочыя пля-

бы і кватэры

У сувязі з публікацыяй Л. Н. Талстога, у Хоце Прадзвіжы, у вядома, 4-га сакавіка, быў пазадкамі месціны навуковымі працэдурамі дыспут на тэму: «Л. Н. Талстой і наша сучаснасць». З нормнамі словам выступіў праф. Вальфсон, якое шматлікія публікацыі выслухалі з вялікай увагай. Праф. Вальфсон выступаў прытанію, як сававоце грамадства павіна адносіцца да Талстога, што ён для нас павінен прадстаўляць. Адназначна Талстойскі гонаў, дэманізм і павірачым мастацкім вобразам, Вальфсон перайшоў да нывітня аб тым, што прадстаўляе для нашай сучаснасці духоўная спадчына Талстога, у чым ён сутнасць. Агульным рысам талстоўскага светагляджу, — кажа праф. Вальфсон, — гэта ідэалізм. Для Талстога свет прадстаўляў інертнай матэрыяй, якая павіна была адзінай адпаведнасцю старога рэжыму, а абрадаўнасці: ён знамянаў і новы рэжымі, рэжымі без жадных абрадаў, але ўсім звышна і з бокам, без якога ня існавала Талстома і самае існаванне алянога.

У другую палову свайго жыцця Талстой паставіў пытанне аб аддзельнай кіраванасці людзей, чаму яна існуе, тады, як сродкаў для добра людзей хапае. У свайго асносе ён бачыў мужчынскі таласма, якіх не было ніколі да гэтага і якіх ўсё больш павялічваліся. Выхад з цяжкасцяў ён бачыў толькі ў маральна-пэдагагічных, а ня ў фізічна-матэрыяльных умовах існавання чалавека. Грэнду можна вызваліць толькі вызваліўшы сябе, — адсюль і рэзка адмоўныя адносіны яго да асобы, якая сваю волю навязвае грамадству, таму ён так адмоўна адносіцца да Напалеона. Мы таласма ня можам пагадацца з яго пошклямі на навуку і мастацтва, да якіх ён так вяртае адносіны. Ён прапавіў навуку і перадаў аналізе мастацтва. Манаха была для яго выключна вядомы вяршышчэ адзінадушна пластоў, якіх злоўжываюць ён, гавораўчы ён, як звычайным таварам ва кармыць кожны для сябе. Алікравіўшыся ад навуцы пэрышчым сталаў грамадства, ён стаў спінона да навуцы наогула. Ён не зразумев, што навука можа стаць вываданнем чалавецтва, што яна залежыць выключна ад тых умоў, у якіх яна развіваецца. Талстой рываўся і чаварнуў другім, каб рываўся, што ёсць вадарывом і тунэлі, бачыў у іх вялікае добро, але для яго было горш, што гэта прыносіць навіну мовы, ён не зразумев, што за аўжыванне вадарывом і тунэлімі трэба вольні палікую барацьбу беднай маію з павялічанай колькасцю багатых, не зразумев, што не навука вінавата ў няраўнасці людзей, а граба, на якой яна ўзрастае і ўзрастае.

З вяржасцю Талстой выступіў у асноўных да імпэталізму і да гораду, які атрымаў перавагу ў жыцці ў гэты эпоху над вёскай. Горад — гэта партыя мастана. Талстой абрунаваў на горад і «аскорбел», як народнікі, аб гэтым. Тут выступае яго ўвагічна-рэакцыйны погляд.

З аднаго боку Талстой, як пазазалы адмоўнага свайго часу, як сапраўдым парог яго, аднаў да барацьбы з ім, як маралістам, ён адмаўляў барацьбу, хранаваліў не працівіцца яму барацьбам.

Бываючы Талстога і яго пронаўдзі — духоўная спадчына, вяржас пра-летарыату. Будавіўце новага жыцця неабходна паварна імавінаць, міжэжна барацьба, а не бяздзейнасць. Што датычыцца мастацкай спадчыны Талстога, дык яна вядуцца вядомым жанікам культуры, які бязумоўна мае павінае значэнне для абшчынага дня. Другім выступіў дацят Гольман, які дэманіў на асносе, у якую жыві і тавару Талстой, і на яго ідэалізм, як на выніку сацыяльнай істотнасці таго аду. Адназначна прамаўце, што система

філіофоса-грамадскі погляд для таго, як яна можа быць «подходящей» адной сацыяльнай групой сучаснасці. Пасля Гольмана, выступіў праф. Замойца і прапавіў на кароткай, але цікавай і глыбокай на думка прамавай, Талстой — на Замойцу — як мастак мінулага, павінен адзінацца ў гістарычным погляду. Крыніш яго творчасці, развіцця і пашырэння тэматыкі павінен цікавіць і нашу савоцкую сацыялісць. Ідэалізм Талстога была ідэалізм разбурэння, павінае пэрадаў яго сучаснасці. Мастацтва творчасць Талстога павінае ўзвесці ў рамкі якога-вобудзь аднаго літаратурнага кірунку.

Далей Рымудін павіў Талстога хваішым выхавальнікам маладога павінае, ня яго творчасці яно будзе вылучаць эпоху, у якую ён тварыў. Для таго, каб выкаваць з сябе сапраўднага пралетарскага мастана слова, трэба вярнуцца да творчасці Талстога, разабрацца і зразумець яго мастацкі прыём. Талстой — прадстаўнік рэформісцкага, дэмакратычнага сацыялізму, якое прэ-якінута вялікае вяржасцю да старога, але якое яшчэ не разумею, ня можа ў сацыялізм сапраўднага выхаду.

Выступілі яшчэ і іншы таварышы: праф. Бузук, Гольберг, Шукайла, але аловага на сутнасці бадай нікога ня ўнеслі.

Вечар павіў добрае ўражанне. З. П.

з сакавіка павіўся, мі вынаўростаем тыя перавагі, які з яго выплываюць. Пытанні навуцальнага пляну, праграмы, мэтадыка павіны будучы ўключаць у сябе той вопыт, які на ім маюць тыя завочныя камвузы, што ўжо працуюць. З другога боку неабходна перамагчы труднасці, якіх вынікаюць з гэтага спазьнення.

Трэба мець на ўвазе і асаблі-васці працы нашага завочнага камвузу. Мы павіны яшчэ вылучыць час для спецыяльнага выучэння гісторыі Беларусі і гісторыі беларускай літаратуры. У сувязі з гэтым наш навуцальны плян павінае ў параўнанні з агульнасацыяльным навуцальным плянам. Аднак, час, якім карыстаюцца завочнікі, амаль ўсюды адвальковы. Таму нам прыдзецца павінае і на скарачэнне цэлай дысцыпліны, якая не запрапае гадоўнейшых прадметаў сыстэма камуністычнага выхавання, менавіта, тэхнікі вуснай і пісьмовай мовы. Выдра.

спазьненне адбылося, мі вынаўростаем тыя перавагі, які з яго выплываюць. Пытанні навуцальнага пляну, праграмы, мэтадыка павіны будучы ўключаць у сябе той вопыт, які на ім маюць тыя завочныя камвузы, што ўжо працуюць. З другога боку неабходна перамагчы труднасці, якіх вынікаюць з гэтага спазьнення.

Трэба мець на ўвазе і асаблі-васці працы нашага завочнага камвузу. Мы павіны яшчэ вылучыць час для спецыяльнага выучэння гісторыі Беларусі і гісторыі беларускай літаратуры. У сувязі з гэтым наш навуцальны плян павінае ў параўнанні з агульнасацыяльным навуцальным плянам. Аднак, час, якім карыстаюцца завочнікі, амаль ўсюды адвальковы. Таму нам прыдзецца павінае і на скарачэнне цэлай дысцыпліны, якая не запрапае гадоўнейшых прадметаў сыстэма камуністычнага выхавання, менавіта, тэхнікі вуснай і пісьмовай мовы. Выдра.

Загатоўва асбожа за апошнямі вынаўростаем тыя перавагі, які з яго выплываюць. Пытанні навуцальнага пляну, праграмы, мэтадыка павіны будучы ўключаць у сябе той вопыт, які на ім маюць тыя завочныя камвузы, што ўжо працуюць. З другога боку неабходна перамагчы труднасці, якіх вынікаюць з гэтага спазьнення.

Трэба мець на ўвазе і асаблі-васці працы нашага завочнага камвузу. Мы павіны яшчэ вылучыць час для спецыяльнага выучэння гісторыі Беларусі і гісторыі беларускай літаратуры. У сувязі з гэтым наш навуцальны плян павінае ў параўнанні з агульнасацыяльным навуцальным плянам. Аднак, час, якім карыстаюцца завочнікі, амаль ўсюды адвальковы. Таму нам прыдзецца павінае і на скарачэнне цэлай дысцыпліны, якая не запрапае гадоўнейшых прадметаў сыстэма камуністычнага выхавання, менавіта, тэхнікі вуснай і пісьмовай мовы. Выдра.

Загатоўва асбожа за апошнямі вынаўростаем тыя перавагі, які з яго выплываюць. Пытанні навуцальнага пляну, праграмы, мэтадыка павіны будучы ўключаць у сябе той вопыт, які на ім маюць тыя завочныя камвузы, што ўжо працуюць. З другога боку неабходна перамагчы труднасці, якіх вынікаюць з гэтага спазьнення.

Трэба мець на ўвазе і асаблі-васці працы нашага завочнага камвузу. Мы павіны яшчэ вылучыць час для спецыяльнага выучэння гісторыі Беларусі і гісторыі беларускай літаратуры. У сувязі з гэтым наш навуцальны плян павінае ў параўнанні з агульнасацыяльным навуцальным плянам. Аднак, час, якім карыстаюцца завочнікі, амаль ўсюды адвальковы. Таму нам прыдзецца павінае і на скарачэнне цэлай дысцыпліны, якая не запрапае гадоўнейшых прадметаў сыстэма камуністычнага выхавання, менавіта, тэхнікі вуснай і пісьмовай мовы. Выдра.

### Цэнтр „культуры“

**САМАХВАЛАВІЧЫ.** (Уласны кар.). Нам раённы народны выхавальнік ад агульнай адукацыі ад выключнага выключна раённага выхавальніка Радмб? Кіно? Нічога гэтага няма ў народзе, гэтым рэчым бачаць самахваліўцы толькі ў сьне.

Гурты? Яны ёсць, але... не працуюць. Сельска-гаспадарчы гурток ня мае кіраўніка, палітычны гурток аб'яднаны школай-стацыянарнай, харам гурток не вядуцца дзякуючы перагружанасці кіраўніка. То-сво рэчы адзіны толькі фізікультурны гурток. Пры народзе ёсць шмат розных куткоў, але ніякай працы ў іх не вядуцца. За 5 месяцаў працы ў народзе былі праведзены толькі два вечары палітычнай адказаў і былі вылучаны дзве асаблівасці гэтага.

Бібліятэка народнаму мае 5.840 кніг, з іх 624 кнігі вярсавачнага фонду. Выхад

ішчэ аднаго значна павялічэння. Ві помніт у бібліятэцы ёсць на кніжкі рэвалюцыйнай рэвалюцыі і білетрыстыкі, але як раз гэтых кніжак і не хапае. Зусім мала літаратуры на пачаткованых мовах. Склада выхавальніцкага наступна: 16 партыйнаў, 22 камсамольцы і 320 беспартыйных.

Народна абслугоўвае 39 чырвоных куткоў на рэзні. Кіраўніцтва гэтым куткам і вольні слабое, няма ніякага вучогу працы народнаму.

Добра настаўлена справачная праца народнаму. За мінулы год асяняе было павінае ў народнаму дарэмна 855 заў.

За ўвесь час у народнаму праведзены 3 сямейны наўрэйскай мове, гэтым абмежавалася ўся спецыяльна-праца народнаму. Зусім не вядома ніякай антырэвалюцыйнай працы.

Як савецкія, так і грамадскія арганізацыі раёну зусім не вяржасцю вядуць на працу народнаму. Самахваліўцы народнаму і ў якім разе яшчэ не вядуцца культурным цэнтрам раёна. А гэтым ён павінае стаць.

М. З.

высвятляецца, што сьвінагоі павінае вядуцца асобным адзінімі, што сьвінагоі знаходзяцца ў безгаспадарчым становішчы, і ў гэтым на іх згодна паставы АБВ, не заключаны. Гарсавет перадаў 2 сьвінагоі пад аглябы рабочым, і сьвінагоі будзе пераабсталявана для ідэа-практычна-літэратуры і 3 сьвінагоі — пад аглябы рабочым і сававоцым.

### Рост саматужнай наапрацы

**ГОМЕЛЬ.** (Ул. кар.). З сакавіка ў Гомелі адкрыўся асавава-прамысловы камуністычны Гомельскі і Мазырскай акругі. Да пачатку арганізацыі савава ў гэтых акругах вядуцца 17 саматужна-прамысловых арцель, якіх аб'ядналі тады 778 чал. За 9 месяцаў існавання лік саматужна-саматужнаў павялічыўся да 2 т. ч.

Значна развіццё атрымаў і шматлікі і вяржасцю арцель, якіх зараз вядуцца 31 і ў іх працуюць звыш 500 ч. Гэты арцель сваю працуючы аб'яднаў праз камуністычна. Разгорнута тавару савава праца на сьмалакрэўні.

За апошнім месяцам значна павялічыліся вяржасцю сродкі. Калі рэзні вяржасцю сродкі за тры месяцы складалі 250 тыс. руб., то зараз гэты вяржасцю дасягаюцца толькі ў адзін месяц.

### Мопраўская дзесяціна

**БАБРУЙСК.** (Уласны кар.). Кампанія дапамогі палітычным праходзіць па акрузе добра. Да 4 сакавіка сабрана 1753 р. 41 кап.

Рабочыя і сяляне ахвотна адгукнуліся на заклік МОПР'у.

Аб гэтым выразна гаворыць наступны прыклад: Кабылянская ячэйка МОПР'у, Клічаўскага раёна, аб'яднала са сваімі фуманкамі вёскі для збору ахвяраванняў і прапусцілі адну хату. Гаспадар гэтай хаты пакрыўдзіўся, што да яго не заехалі, завярнуў зборшчыкаў і даў ім ахвяраванне. У гэтай самай вёсцы сяляне парашылі засеяць Мопраўскую дзесяціну караньплодам на карысьць МОПР'у.

### Земляўпарадкаваньне ў Ільняводных раёнах

На апошнім пасяджэнні калегіі Наркамзему разглядалася пытанне аб фарсаванні земляўпарадкаваньня ў ільняводных раёнах. Калегія Наркамзему паставіла скончыць земляўпарадкаваньне ў гэтых раёнах на працягу трох год.

### Арганізацыя машынабудавальнага акцыянернага таварыства

Замест існуючага зараз Цэнтра-земскладу Наркамземам паставіла стварыць акцыянернае таварыства па машынным будавальніцтвам. У якасці акцыянернаў у гэта таварыства ўвойдць: Наркамзем, Цэнтраземсклад, ВСНГ, Наркамгандаль, Белсельсаюз і інш.

## ЗАДАЧЫ КАМІТЭТАУ СЯЛЯНСКАЕ УЗАЕМАДАПАМОГІ ПЕРАД СЯУБОЙ

Камітэты сялянскае ўзаемадапамогі па БССР к цяперашняму моманту абхапляюць звыш 80 проц. населеных пунктаў. Яны праводзяць значную працу па абавязанні матэрыяльнай дапамогі сялянству, асабліва вясковай беднаце. За апошні гады ўзрасты і матэрыяльнага фонду камітэтаў.

Так, калі ў 1925-26 г. у камітэтаў вадзічалася 39.814 пудоў збожжа і 111.322 руб. грошай, дык у 1926-27 г. збожжа ўжо мелася 49.832 пуды і грошай 133.979 рублёў.

Акрамя таго, большая частка і збожжа і грошай заўсёды лічыцца за сялянствам, як пазыка, і знаходзіцца ў звароце ад вясны да восені, а часта і больш доўгі тэрмін.

Пракатныя пункты і розныя вытворчыя прадпрыемствы камітэтаў ўзаемадапамогі таксама ўзрасты за апошні гады і досыць шырока разгарнулі сваю працу. Так, к цяперашняму моманту ёсць 352 пракатныя пункты з 1699 рознымі сельска-гаспадарчымі машынамі, коштам звыш 100.000 руб. Праз гэтыя пункты ачышчана за апошні два гады сялянству дармова каля пудзіліну пудоў насення і ня менш за пладу.

Розных дробных вытворчых прадпрыемстваў (млыноў, цагельні, кулія і інш.) ёсць у камітэтаў каля 200, на якіх працую 467 чалавек, галоўным чынам, вясковыя беднаты. Гэтыя прадпрыемствы далі камітэтам за апошні год 36.667 рублёў чыстага прыбытку. Значную дапамогу аказваюць камітэты свайм ся-

брам і праз арганізацыю розных працоўных арцель. На ўсіх гэтых галінах свай працы камітэты маюць за апошні два гады некаторы ўзрост.

Аднак, паставлены партыяй перад камітэтамі ўзаемадапамогі задачы гэтым далёка ня вычэрпваюцца. Галоўнейшыя дырэктывы партыі аб тым, каб камітэты ўзаемадапамогі сапраўды зьдзялілі сававай арганізацыяй на вёсцы, каб яны арганізавалі навакол сябе ўзрастаючую актывнасць сялянства, — у практычнай працы камітэтаў адбітку, як правіла, не знаходзяць, і таму сталовіцца і працу пераважнай часткі камітэтаў ўзаемадапамогі трэба лічыць нездавальняючымі.

Кампанія перавыбараў камітэтаў ўзаемадапамогі, якая павінае адбыцца, таксама прайшла квола, без валежай грамадзкасці навакол не і пры надта нізкім (меншым, чым у мінулую перавыбарчую кампанію) прэцідзе ўдзелу насельніцтва.

У выніку ўсяго гэтага кампанія перавыбараў ня ўнесла прыметнага актыву дэнаў і паліцыяныя ў становішча і працу сялянскіх таварыстваў ўзаемадапамогі.

Асабліва трэба адзначыць, што склад старшын селькамітэтаў абраўны ў значнай частцы (процэнтаў на 30) непрацэдульным, селупоўнаважанымі за рэдкім выключэннем працаў зусім ня цікавацца і яе не вядуць.

Дапамога і кіраўніцтва з боку партыйных і савецкіх устаноў ня акруговых, так раённых і вясковых у працы камітэтаў ўзаемадапамогі

бадай не адчуваюцца. Справа зводзіцца да фармальнага заслухоўвання сьправаздач, а далей — дырэктывы самі па сабе, а праца камітэтаў — сама па сабе. Такія сыстэма і якасць кіраўніцтва камітэтамі ўзаемадапамогі зьдзяляюцца асноўнай прычынай слабасці і непрацэдульнасці большай часткі камітэтаў.

Спаганьне членскіх узносаў і, асабліва, запазычанасці на пазыках як грашовых, так і натуральных, таксама слаба праводзіцца, і гэты гэтай работы значна асабнага апазычанасць сялянства і на пазыках і на членскіх узносах.

Зямельныя і лугавыя вучасткі селькамітэтамі зьдзяляюцца ў большасці выпадкаў у арэнду, а калі апрацоўваюцца самімі камітэтамі, то без усялякіх культурных пачынаўняў і, як правіла, горш, чым у сялян. Грамадская апрацоўка вучасткаў таксама практыкуецца толькі ў адзіночных выпадках, а часцей за ўсё ўжываюцца наймал праца.

Дапамога беднаце ў парадку грамадзкасці аказваецца надта няначная, хаця тут ёсць значныя мажлівасці, і практыка асобных сел. камітэтаў зьдзяляць, што пры пэўным старанні ў гэтым напрамку можна шмат зрабіць.

Культурада, асабліва масава, акрамя выпіскі асобнымі камітэтамі сялянскіх газет і некаторых матэрыяльнай дапамогі вучням і пісьм. аградам, не праводзіцца.

Якія-ж практычныя задачы павінае паставіць перад партыйнымі

і савецкімі арганізацыямі і перад самімі камітэтамі ўзаемадапамогі, каб палепшыць іх працу, каб зьнішчыць значна вышэй недахопы?

Па-першае — гэта партыйны і савецкі ўстаноў ад фармальнага, пераважна пісьмовага, кіраўніцтва камітэтамі павіны перайсці да сапраўднага і жывога кіраўніцтва. Трэба ў бліжэйшы час стала праглядаць працу кожнага асабнага камітэта ўзаемадапамогі, напавіць слабыя месцы ў ёй і з дапамогай сялянскага актыву зрабіць камітэт сапраўды масавай арганізацыяй на вёсцы па аказанні дапамогі сваім членам, і пашырэнні калектыўна-вытворчай дапамогі маламоцным пластом сялянства. Камітэты ўзаемадапамогі павіны перыядычна даваць сьправаздачы насельніцтву аб сваёй працы, павіны выхоўваць і скарываць сялянскі актыв у практычнай працы, павіны ніколі не забываць, што масавы ўдзел насельніцтва ў іх працы — першая і галоўнейшая гарантыя здаровага развіцця і ўзмацнення камітэтаў. Без грамадзкасці, без актывнага ўдзелу і дапамогі сялянству камітэты будзе хіраць, будзе трупам, а ня жывой арганізацыяй.

Спаганьню запазычанасці на членскіх узносах і пазыках павінае быць удзелена больш увагі ў бліжэйшы час.

Праз сходы і абходы хат трэба сабраць запазычанасць. Маламоцным і апазычанасць неабходна адтэрмінаваць пазыкі да 1-Х—28 с. і вызваліць ад членскіх узносаў бядняцкіх гаспадары.

Праз сходы і абходы хат трэба сабраць запазычанасць. Маламоцным і апазычанасць неабходна адтэрмінаваць пазыкі да 1-Х—28 с. і вызваліць ад членскіх узносаў бядняцкіх гаспадары.

С. Гарбуз

# 3 ПАЗЫКАЙ У БССР ДРЭННА

## Рэалізавана 818.000 р., выканана толькі 25,6 проц. заданьня

### АРШАНШЧЫНА НА АПОШНІМ МЕСЦЫ—ВЫКАНАНА 12,18 ПРОЦ.

За тры тыдні трэба рэалізаваць яшчэ 2.500.000 р. Партыіцы, камсамольцы, вясковыя актывісты! Ад вас залежыць выкананьне заданьня ў тэрмін! Раскапыхнецеся!

## Ход рэалізацыі па БССР

Надаўна мы зьяшчалі даныя аб ходзе кампаніі па рэалізацыі пазыкі на 22-га лістага. Сума рэалізаваных аблігацый складала тады 555.835 р. або 18,5 проц. заданьня. Свачасова мы адзначалі, што значна адстаеў Магілёўская і Аршанская акругі, якія выканалі ад 7,6 да 11,6 проц.

Сёньня мы атрымалі даныя аб выліках рэалізацыі на 1-га сакавіка гэтага году. За апошні тыдзень па БССР зноў прададзены аблігацый на 262.169 руб.

Іх і раней, на першым месцы ідзе Мазырская і Бабруйская акругі, якія выканалі 37,5 проц. заданьня. Значна пасунулася ўперад Полацкая акруга, якая раней пазыкала ў хвасце. Яна стаіць ужо на трэцім месцы па тэмпе рэалізацыі—34,3 проц. заданьня.

Невылікія поспехі мае Магілёўская акруга, якая павялічыла за гэты тыдзень процант заданьня ад 11,6 да 20.

На апошнім месцы, як і раней,

стаіць Аршанская акруга, якая ледзь-ледзь сабрала 12,8 проц.

Трэба адзначыць вельмі слабы тэмп рэалізацыі і па Менскай акрузе. Яна рэалізавала 120.517 руб., заданьне ж—608.000 руб.

Наогул БССР па 1-га сакавіка выканалі 25,6 проц. заданьня. Прадана аблігацый на суму 818.000 руб.

1-га красавіка—апошні тэрмін кампаніі. Да гэтага дня засталася толькі тры тыдні. Трэба за гэтыя тры тыдні сабраць яшчэ каля 2.500.000 руб.

Такім чынам, мы ня можам ні ў якім разе тэмпы рэалізацыі лічыць адвальнічымі.

Патрэбны самыя рашучыя меры для ўзмаценьня тэмпу.

Зразумела, што гэта ўзмаценьне не павінна ісьці па лініі найменшага супраціўленьня, па лініі прымусявага навішвання аблігацый.

Пашырэнне сеткі аэгентуры, абход селянскіх двароў, прыцягненне ўсяго вясковага актыву, належнае растлумачэньне пазыкі—вось тыя шляхі, па якіх павінна ісьці рэалізацыя.

## Як лепш прасунуць пазыку ў вёскі ліст сельгора

У нашай вёсцы і ў шэрагу іншых вёсак распаўсюджаньне пазыкі праходзіць вельмі дрэнна. Гэта тлумачыцца тым, што грамадзяне не разумеюць мэты пазыкі, якія выгады яна мае. А гэта вельмі цяжка ведаць селяніну.

Арганізацыі, якія распаўсюджваюць пазыку, таксама робяць гэта дрэнным шляхам. Напрыклад, Гомель, Дзержына-ах дэпарта і іншыя арганізацыі ужываюць такі метад. Селяніну, які зарабіў у іх 10 руб., яны прымусява раюць на 2 р. 50 к. аблігацыю. Нікага растлумачэньня, ніякай парады селянін пры гэтым не чуе. Хочаш—ня хочаш—бярэ.

Гэтым толькі адбіваюць спякі ад пазыкі.

Як жа лепш прасунуць пазыку ў вёскі? Трэба ўсёму актыву павесці растлумачэньне сярод сялян, на што пойдзе пазыка. Яшчэ і зразумела ведаць, для якой мэты выпушчана пазыка.

У першую чаргу пазыку павінны купляць сельгоры, партыйцы і камсамольцы. Яны павінны паказваць прыклад. Гэта жны абавязаны растлумачваць селяніну задачы пазыкі ўзмаценьня селянскага гаспадарства.

Селькор Сыравежкін.

## Не прадалі ніводнай

**БАРЫСАЎ.** (Уласны кар.). На 1-га сакавіка Барысаўшчына выканалі заданьне толькі на 15,3 проц., што трэба лічыць вельмі дрэнным фактам. На першым месцы ідзе Забавіцкі сельсавет. Вельмі дрэнна пастаўлена рэалізацыя ў Жыткаўскім сельсавете, які дагэтуль не прадаў ніводнай аблігацыі.

Цікава адзначыць рад наступных фактаў. Настаўніца Слабодзкае школы тав. Сацук распаўсюдзіла па сваёй вёсцы аблігацый на 100 руб., пры чым так зацікавіла селянства, што да яе прыходзілі купляць пазыку. Вельмі актыўнасьць выявіў таксама старшыня маскоўскага саюзу працоўных зямлі і лесу ў м. Чарніўка, т. Гарадкоў, які распаўсюдзіў пазыкі на 300 руб.

**Па Магілёўшчыне—слаба**

**МАГІЛЕЎ.** (Уласны кар.). Чацвёрты тыдзень лютэга адзначаецца некаторым ўзмаценьнем рэалізацыі пазыкі, аднак, хоць яе трэба прызнаць усё яшчэ слабым: па 1-га сакавіка выканана ўсяго 20 проц. заданьня.

На першым месцы ідуць Крычаўскі і Барынянскі раёны, на апошнім—Чырвонопольскі, Душалеўскі і Хадзіцкі раёны.

Вайсковыя часці Магілёўскага гарнізону падпісаліся больш, чым на 21.000 руб.

Былыя партызаны в. Гуські, Чавускага раёну, падпісаліся на пазыку на суму 115 руб.

**Цягнуцца ў хвасце**

**ВОРША.** (Уласны кар.). Распаўсюджаньне пазыкі па акрузе ідзе слаба. На першым месцы—Багусьцкі раён, які выканаў 16 проц. заданьня. У хвасце цягнуцца Ляднінскі раён, які выканаў 2,5 проц. заданьня, Чарэйскі і Гаспаляцкі раёны—4 проц. заданьня.

## Пашырэнныя пасеву ільну і траў

### Камітэт узаемадапамогі нічога ня робіць

**Халопенічы.** (Уласны кар.). Сёлета падрыхтоўчая кампанія да вясновай сьлёбы значна ажывілася. Райвыканком памочіў па гэтым пытаньні наступныя мерапрыемствы.

Правесці на шматполье 100 гаспадарак беднякоў, арганізаваць 5 новых пасялкаў і правесці арганізацыю аграмаічных гурткоў і курсаў. Надзяліць бедзейшае насельніцтва с.-г. інвэнтарам і пашырць плошчу травасельня. Для гэтага патрабуецца канюшыны 32.000 кілёграм і інш. культур каля 46.000 кілёграм.

Сёлета зварачаецца вядзірняя ўвага на пашырэнныя плошчы пасеву ільну, бо наш раён лічыцца першым у Менскай акрузе па ільна-асеве.

Мінеральных угнаеньняў у раён сёлета будзе завезена: суперфасфату—20.000 кілёграм, ташаляку—1.000 кілёграм, фосфарыту—1.600 кілёграм.

Збожжа ачышчальнымі машынамі ўжо ачышчана 4.000 пуд. збожжа. У гэтым годзе млякуецца закладзіць 29 пазавальных участкаў з мінеральнымі угнаеньнямі і падлішчэньнем сенажаці. Будзе арганізавана таксама 9 культурных гаспадарак.

Наводзе пляну райземадзелу намечана арганізаваць 19 залучных пунктаў, пры чым жывёла беднякоў будзе прапушчана праз залучныя пункты дарова.

Для развіцця жыллагадоўлі і зьнішчэньня бясконнасьці будзе адпушчана 7.800 руб.

Разам з гэтым трэба адзначыць, што ў кампаніі ачаль ня прымае ніякага ўдзелу камітэт узаемадапамогі.

## Крэдыты да вясновай сьлёбы

**ГОМЕЛЬ.** (Ул. кар.). У першым і другім кварталах пазыка с.-г. кредыту разьмеркавала крэдытаў на 270 тыс. руб. 3 гэтай сумы 62 тыс. выданы на набыццё рабачай жыллі, 115 тыс. руб.—на сельска-гасп. машыны, на ўгнаеньне—34 тыс. руб., на вясенне—40 тыс. руб. і 19 тыс. руб.—на развіццё вясновага гаспадарства. Калгосам выдана 15 т. р.

Наводзе дзярж. акрэдытацыю да вясновай пасеву ільну, апрача выданных крэдытаў, патрабуецца яшчэ каля 380 тыс. руб., з якіх 46 тыс. руб. для калгосаў.

# ПЕРАД ВЯСЕНЬНІМ СЕВАМ

## Бабруйшчына рыхтуецца

**БАБРУЙСК.** (Уласны кар.) Падрыхтоўчая праца да вясновай пасевунай кампаніі ў поўным разгары.

Так, Бабруйскае аддзяленьне Цэнтраемскладу ўжо загатоўвае 600 пудоў насеньня канюшыны, 800 пудоў вікі і 8 пудоў гародняга насеньня. Таксама гэтым жа аддзяленьнем Цэнтраемскладу загатоўлена 25 бочак парыскай зялёнкі, 18 ашырсквацеляў, 100 штук плугоў «Сака» і 24 спружыноўкі. Узмоцненым тэм-

пам падрыхтоўваецца сельска-гаспадарчая кааперацыя. На сельска-гаспадарчым складзе акрэсьленаму зараз ёсьць 16 савярак, 20 сартовак і інш. Ужо сельска-гаспадарчай кааперацыяй загатоўлена 55 тыс. пудоў насеньня. 3 загатоўленага насеньня перавага выпадае на ячмень, сарахалу, канюшыну і авес, явога да пасеву загатоўлена 74 тыс. пудоў. Некаторымі пасевунымі матар'яламі акруга забясьпе-

чана. Напрыклад, завячаныя вядзіркі лішкі канюшыны. Акрэсьлена яе ўжо прадаў 2000 пудоў за межы акругі. Справа пашырэння пасеву ільну надаецца вядзірнай значэньне. У сувязі з гэтым ў межах акругі будзе завезена значная колькасьць насеньня ільну-даўгунцу. Ужо прыбыў 1 вагон гэтага насеньня. Распачата загатоўка мінеральных угнаеньняў. Ужо загатоўлена 3 вагоны суперфасфату. Ч.

## Папаўненьне асеньняга недасеву

**СЛУЦК.** (Уласны кар.). У гэтым годзе ў вяснову пасеву кампанію будзе павялічана плошча правага кліну ў параўнаньні з мінулымі годам на 2,2 проц. або 699 дзесяцін. Гэта пашырэнне будзе праведзена, галоўным чынам, за лік кармоўных траў, жоранілодаў і тэхнічных культур. Так, намечана давесці пасеву культ. траў да 0,7 проц. Плошча пад бульбай будзе павялічана на 9 проц. Таксама павялічэньне будзе і па ільне. Гэты самым будзе папоўнены асеньні недасеву, які складаў па раёне 162 дзесяціны.

(акрамя канюшыны, якое ў межах раёну ёсьць у выстэрчалнай колькасьці і нават частка, да 50 тон, будзе вывезена за межы раёну): аўсё не хапае на патрэбы раёну 12.000 пудоў, вікі—22.000 пудоў, лубіну—26.000 пуд. і льну-даўгунцу—600 пуд. Прыняты меры да сваячасовага завозу гэтага насеньня. Камітэт узаемадапамогі павінны сабраць насеннай запавычанасьці мінулага году 5.754 пуды, але праца гэта праходзіць слаба з прычыны невыстэрчалнай увагі гэтаму пытаньню з боку сельскіх камітэтаў узаемадапамогі.

з гэтага ліку плугоў будзе завезена 470, барон—184.

Для крэдытаваньня бядняцкіх гаспадарак адпусьцецца 16.400 р., пры чым найбольшая сума крэдытаў—6.200 р. пойдзе на набыццё машыны і сел.-гасп. прылад.

Для бядняцкіх бясконных гаспадарак, якіх ёсьць у раёне 600, адпусьцецца крэдыт у 10.000 руб., які пойдзе на здабыццё рабачай жыллі. Асобна складаецца сьпіс селянак-бяднячак і ўдоў, якіх будзе аказана ў пасеву кампанію дапамога як крэдытамі, так і аграмаічнымі мерапрыемствамі і перадамі.

Я.

# ЗА КУЛЬТУРНЫ БЫТ І ПРАЦУ

Разбэшчанасьць і п'янка, брак і прастой кладуцца вялікім цяжарам на вытворчасць  
Барацьба за працоўную культуру, за ўважлівыя адносіны да машыны павінна стаяць у цэнтры гаспадарчае і масавае работы

## Пазбавімся ад навікаў мінулага

Наша эпоха, эпоха тэхнічнай і культурнай рэвалюцыі, асабліва сапатрабаваньні прадаўца да вядомага рабачага.

Скарочаныя рабочы дзень, рацыянізацыя вытворчасці на падставе апошніх заваяў тэхнікі патрабуюць ня толькі новага ўлучыленьня рабачага дня, але культурных, уважлівых аличных адносін да вытворчасці, да машыны, да вэрштату.

Навычкі старага: напывацельскія адносіны да вытворчасці, работа на «са можа»—незакіраўленасьць у поспехах заводу—павінны адыйсьці ў абласць мінулага. Без зацікаўленасьці рабачага ў вытворчасці, без яго ўдзелу ў пераабсталяваньні заводу, не магчыма тэхнічная рэвалюцыя ў нашай пра-

Мы з асаблівым адвальным азначэньнем ініцыятыву рабкораў Менскай шпалернай фабрыкі, якія на старонах «Зьвязды» знагаліся супроць прастой машыны, супроць найбольш адносін да захаваньня прадукцыі. Рабкоры дабіліся свайго. Пытаньнем гэтым зацікавілася вытворчая камісія, якая прапанавала адміністрацыі прыняць тэрміновыя меры да ліквідацыі недахопаў.

Культура працы цесна звязана з культурай быту. Мы ня мыслім рабачага-актывістага, удзельніка вытворчых нарад, вынаходцы і г. д., які праводзіць свай адначынак за картамі і бутэлькай.

## Вынаходца Шчатніковіч

(Гута імя Дамбала Нова-Барысаў)

У шпальнай прамысловасьці ятасьць вачыньня, галоўным чынам, залежыць ад якасьці форм. У нас да гэтага часу ня зусім было добра з формамі. Запас формаў пры бізупынавай рабодзе зношваецца, яны павялічваюцца ў аб'ёме і псуецца. Формы-ж, якія атрымліваюцца ў Маскве, абыходзіцца перагатаваць за 5 капілектаў завод заплатаў 813 руб.

Наш часяшчык Шчатніковіч ядзюна задумаўся над тым, як выправіць старыя формы, зрабіць іх зноў прыгоднымі. Яго спроба аказалася вельмі удачай. Запас ільну ў гэтым эканоміі і апраца тавару будзе перабоў у працы. У бл-

...апарат чаленняў. Не-  
добраў сталовіца менавіта  
разгортаванне барабанаў за  
чыста нашата апарату з больш  
уздэлах у гэтай барабанаў ра-  
бочых і сядзі, з усё большым рос-  
там пераможна сацыялістычнага  
будаўніцтва, а паліпаванне ма-  
тарызаванага становішча працоўных  
і павышэннем іх культуры  
і павышэннем іх культуры  
і павышэннем іх культуры  
і павышэннем іх культуры

Гэта зусім прамое для кожна-  
га сьведчанага рабочага і кожнага  
працоўнага, і гэта сьведчана іх  
далка вышэйца на правадзімых  
РСІ сходах для шэрагі работ  
нашага апарату. Аднак, гэта не-  
разумела для некаторых савецкіх  
членстваў, якія абіраюцца і  
на адным сходзе знайміся та-  
кім засарудам, рутынарна разла-  
жваючы, якія захвалі: «ня гля-  
дзіць на наш сацыялістычны  
рост і паступовае паліпаванне  
апарату, усё роўна скаргі ня  
змяшчаюцца і ў будучым». Вось  
тэорыя, далей—некуды.

Такая «тэорыя» ёсць глупства.  
Такое разуменьне—ёсць шкоднае,

...апарат чаленняў з імі  
траба весці рашучы барабанаў. Гэ-  
та «тэорыя» азначае адсутнасць  
усёй уважлівасці да нашага  
прадпрыемства адсутнасць жадання  
прыглядацца і прыслухоўвацца да  
запатрабаванняў працоўных, да іх  
скаргаў.

І гэта так рэвалюцыя і заў-  
важліва людзі, якія «бачаць» наш  
сацыялістычны рост і якія хва-  
ляюць, што ня ў сацыялістычным  
роўне нашага будаўніцтва нешта  
разумець.

Існуе другі беспаспяхны, нап्रा-  
вілены і таксама шкодны погляд,  
што ў нас, ведаў, прызычыліся  
скардзіцца, ёсць людзі, якія хо-  
чэцца хадзіць і скардзіцца, якія  
любяць скардзіцца». Таму робіць  
вынік: ня варта звяртаць увагі на  
роўныя скаргі. Гэта няпраўда.

Няма такіх людзей, якія хоца-  
цца хадзіць і скардзіцца дзеля таго,  
што ім гэта прысва. Гэта нікому  
ня робіць прынясці і, як праві-  
ла, ніхто-б не хацеў хадзіць і  
скардзіцца. Мы ведаем, што ёсць  
назвычайна многа выпадкаў, калі  
працоўныя завоўна навіны скар-  
дзіцца, а між іншым нікому ня  
скардзіцца толькі таму, што про-  
ста ўхіляюцца, ня хочучь скар-  
дзіцца.

Партыя і савецкая ўлада хва-  
ляюцца, каб рабочыя і наогул пра-

...апарат чаленняў з імі  
траба весці рашучы барабанаў. Гэ-  
та «тэорыя» азначае адсутнасць  
усёй уважлівасці да нашага  
прадпрыемства адсутнасць жадання  
прыглядацца і прыслухоўвацца да  
запатрабаванняў працоўных, да іх  
скаргаў.

Бясспрачна, што партыя і ўла-  
да ўдзяцца паліпаванне усё больш  
і больш актыўнасць працоўных, але  
тыя, што не разумеюць важнасці  
гэтага росту актыўнасці, упадаюць  
ў жах перад гэтай важнейшай  
зброяй дыктатуры пралетарыату,  
ня бачаць уперадзе нічога лепшага  
і ствараюць нічымі тэорыі, што  
скардаў ніколі ня змяшчаюцца, што  
ўсіх не задаволіш. Гэта ёсць упа-  
дзіцца і бюракратычных разумень-  
ні, якія ня маюць нічога агульна-  
га з пралетарскай рэвалюцыйнай  
актыўнасцю, поўнай багавольсцю  
барабанаў і паспяховых сацыялі-  
стычных перамог.

Мы сьведчы ўсё запатрабаваньні  
ня можам задаволіць. Гэта пра-  
вільна. Але за гэта ня траба ўта-  
ляцца. Справа ня ў тым, што мы  
можам ужо задаволіць усё запатра-  
баваньні працоўных, гэта кожны  
ведае. Важнейшая справа ў тым,  
каб было рашучае і сьведчанае  
імяненне зрабіць тое, што магчы-

...апарат чаленняў з імі  
траба весці рашучы барабанаў. Гэ-  
та «тэорыя» азначае адсутнасць  
усёй уважлівасці да нашага  
прадпрыемства адсутнасць жадання  
прыглядацца і прыслухоўвацца да  
запатрабаванняў працоўных, да іх  
скаргаў.

...апарат чаленняў з імі  
траба весці рашучы барабанаў. Гэ-  
та «тэорыя» азначае адсутнасць  
усёй уважлівасці да нашага  
прадпрыемства адсутнасць жадання  
прыглядацца і прыслухоўвацца да  
запатрабаванняў працоўных, да іх  
скаргаў.

Праўда, ёсць часта выпадкі, калі  
скардаўшчыкі звяртаюцца ў тую  
ці іншую цэнтральную ўстанову і  
асобліва ў РСІ на пытаньнях, якія  
правільна вырашаны на месцы,  
або калі ў той ці іншай істанцыі  
адмоўлена ў задавальненні запа-  
трабаваньняў не таму, што іны  
былі незаконны, а таму, што іх  
немагчыма было задаволіць.

Чаму гэта так бывае? Гэта бы-  
вае не таму, што каму-небудзь хо-  
чэцца хадзіць і хадавіцца, а на  
шэрагу іншых прычынаў, як неда-  
статковая сьведчанасць, таму што  
прымушае патраба, па прычыне не-  
давер'я, асабліва да ніжэйшых ор-  
ганаў і г.д. Тут перад намі зусім іншае  
пытаньне, а не бюракратычнае ра-  
зуменьне, што «любяць хадзіць і  
скардзіцца і ніколі скардаўшчыкаў  
не паменшыцца».

З такім бюракратычным і упа-  
дзіцым разуменьнем і поглядамі тра-  
ба весці рашучае зважаньне.  
П. Віліяновіч.

...апарат чаленняў з імі  
траба весці рашучы барабанаў. Гэ-  
та «тэорыя» азначае адсутнасць  
усёй уважлівасці да нашага  
прадпрыемства адсутнасць жадання  
прыглядацца і прыслухоўвацца да  
запатрабаванняў працоўных, да іх  
скаргаў.

Возьмем мазырскую дзярж-  
друкарню. Працуюць тым «па-  
вольніцка». Размовы, болкі, гуль-  
ні, адыход на асабных сываках у  
часе работ—звычайнае зьявішча.  
Траба рашуча зважцца з непра-  
жыткамі старога, настойліва патра-  
баваць ушчыльнення рабочага дня.  
Адных адміністрацыйных мер мала.  
Патрабен націск, патрабны ўплыў  
усёго калектыву. Асабліва зна-  
чыць у гэтай справе найбольшы  
вытворчы нарады. Вялікую ролю  
таксама адыгрываюць рабочаўскія  
заметкі ў друку і на сьценгазэце.

### Брак расьце (Гарэлачны бровар, Менск)

Быў час, калі працуюць былі чорнай  
палкай на цэла заводу. Барабанаў з  
імі злом дала свае вынікі—працуюць  
роўна змяніліся.

У гэтай мінулага году іны скла-  
далі 14 чал.-дзён, у жніўні—11, у  
кастрычніку—6, у студзені ч. 2—1.  
Гэтыя лічбы даюць надзею, што з  
часам працуюць будучь зусім знічма-  
ны.

Горы абстаіць справа адносна бра-  
ку. Даволь прычыны чачыны і  
сартыроўкі іны малодзюцца ілуважлі-  
ва адносіны работніц да працы. Ад-  
сюль алікі процант браку.  
Аб ім завоўрама вытворчым камі-  
сія.

Прыдзецца заўважыць і адміністрацыі  
прычыны рашучыя меры. Інакш—не  
дабіцца змяншэння браку.  
С. П.

А перавыбары фабкому запал-  
кавай фабрыкі «Вазуі» (Пова-  
Беліца, Гомельскае акругі) не-  
каторыя прафкараўнікі зьбіра-  
юцца пісаць патэтычную оду.  
Там сапраўды адбывалася не-  
шта «ні рідна-воп выхадзішо». Агуль-  
ны сход рабочых наставаніў гала-  
ваць сьпісь з 80 кандыдатаў у  
фабком ня «ў прамым сьпісь», а ін-  
дывідуальна, т. з. кожнага канды-  
дата паасобку.

Галасаваньне пачалося пры на-  
дзвычайным удзеле прысутных. Гала-  
савалі нават і тыя, хто звычайна  
спрычыпова «устрыміваюць». Пер-  
шыя тры дзесяткі кандыдатаў прай-  
шлі пры галасаванні 90—70 проц. га-  
ласоў. На чацьвертым дзесятку ра-  
бочыя пачалі адставаць, «рука бой-  
чыць колоты ўсталя», а скончыўшы  
з чацьвертым дзесяткам, рабочыя  
направілі «літасці». Пасьля бур-  
ных спрэчак (супроць галасаваньня  
асбісам выступалі прафработнікі)  
агульны сход аднагалосна ўхва-  
ліў сьпісь галасаваньне. Усё-ж,  
ня глядзіць на стамленасць, рабо-  
чыя пашлі са сходу зусім адво-  
ленны: іны абіралі фабком і  
кежны галасаваньне за тую канды-  
дату, якую лічыў найбольш год-  
най.

Але, калі аб «Вазуі» траба пі-  
саць оду, дык аб цэнтральным праў-  
дзіцым саюзу нархарч траба напі-  
саць сатыру. Такага грубага пару-  
шэння прафсаюзнай дэмакратыі,  
якое дэвалілі сабе прафбюракраты  
у саюзу нархарч, не памітае гіс-  
торыя прафруку ў Беларусі.

Улетку мінулага году было лі-  
квідавана адно з акруговых праў-  
дзіцых саюзу нархарч. Старшыня  
праўдзіцтва застаўся беспрацоўным.  
Што-ж наставаніў цэнтральнае  
праўдзіцтва? Выхад са становішча  
быў зноўдзены лёгка. Беспрацоў-  
нага экс-старшыню назначылі ў  
мясцком № 2 хатніх работніц. І  
новы старшыня мясцкому без аса-  
блівых хваляваньняў застаўся ў  
мясцком «ўластоваць».

Гэты новы мэтаз «выбары» пра-  
дзіцком пароднага харчаваньня  
так спадабаўся, што іны сталі яго  
практыкаваць досыць часта. Та-  
го-ж самага старшыню мясцкому  
іны праз 5 месяцаў перакінулі ў  
мясцком № 1 хатніх работніц, на  
месца адышоўшага, назначылі дру-  
гога, потым прарабілі такі ж самы  
нумар з старшынёй мясцкому 6-й  
сталоўкі, дзяржаўных прадпрыем-  
стваў і вапўна васаджалі-б і да-  
лей сваю «дэмакратыю», калі-б не  
ўмяшчаўся ЦСПСБ.

Што датычыць тых прадпрыем-  
стваў, дзе цэнтральнае праўдзіцтва  
саюзу нархарч і адступала ад сваіх  
«нялабкіх традыцый», там перавы-  
бары мясцкому таксама адбывалі-  
ся як-небудзь. У мясцком хатніх  
работніц—сінным буйным у ма-  
сштале саюзу—сываважача мясцо-  
му і перавыбары яго адбываліся  
на адным сходзе.

Кандыдатуры рэкамандаваліся ад  
імя старога мясцкому і праф-  
актыву. У самым буйным мясцо-  
ме № 1 кандыдатуры галасавалі  
сьпісам, пры чым на сходзе пры-

## Аб прафсаюзнай дэмакратыі і прафбюракратах

Аб кім пісаць оду і аб кім сатыру.—Як саюз нархарч «стварае» праф-  
ботнікаў.—Няправільныя выбары мясцкому прымаюцца «да ведама».—Прафактыў  
толькі ў ролі наглядчыка.—Выгавар за крытыку.

сутнічала толькі 39 проц. усяго  
ліку хатніх работніц, якія аб-  
яданы даным мясцком. Вышкі  
перавыбары мясцкому былі пры-  
зыхадумам ЦП саюзу нархарч пры-  
няты «да ведама» і ніхто нават не  
падумав, што перавыбары мясцо-  
му № 1 зроблены няправільна і іх  
траба скасаваць.

Калі падобнае блысчыва тва-  
рыцца над крыльцям цэнтральнага  
праўдзіцтва саю у, дык чаго мож-  
на патрабаваць ад фабзавкомаў,  
якія знаходзяцца далёка ад сваіх  
цэнтральных праўдзіцтваў, дзе-не-  
буль у глушы? А такіх фабтаў  
шмат.

Вось на гуде імя Домбала (По-  
ва-Барысаў) амаль ніякай падрых-  
тоўкі на перавыбары заўкому ня  
было зроблена. Каньдатуры на ца-  
хах ня высюваліся і не абіраюць-  
валіся. На агульным сходзе 5 кан-  
дыдатаў у члены мясцкому і 4—у  
кандыдаты атрымалі менш паловы  
ўсіх галасоў (ад 189 да 298  
з 624 прысутных).

На гуде «Поўка» справажача  
заўкому была настаяло на пер-  
выборчым агульным сходзе, канды-

датуры на цахах не абгаворваліся,  
наказ ня быў выпрацаваны...

Можна падаць яшчэ некалькі  
фактаў з гэтай галіны...

Масвае абгавараньне калдагаво-  
роў—гэта абавязкова ўмова  
прафсаюзнай дэмакратыі. Я-  
к жа яна адбывалася? Калі ў пра-  
дзіцком паперы праецт калдага-  
вору абгаворваўся па цахах і па  
зьменах, у хамікаў—на рабочых  
кафарэнцыях, калі наведваньне  
некаторых сходаў дасягала 95 проц.  
(у харчавікоў), а лік выступав-  
ных—17 проц., дык на радые са-  
юзаў мы маем зусім адваротнае  
зьявішча. Па саюзе хамікаў мес-  
ца абгаворвалі толькі агульную і  
прававую частку калдагавароў, а  
тарыфная частка была ўключана ў  
калдагавор непасрэдна цэнтральным  
праўдзіцтвам саюзу—без папярэд-  
няга абгавараньня тарыфнай  
часткі на месцох. Толькі пасьля  
падпісаньня бакамі калдагавору ў  
цэлым, апошні быў вытвораны на  
месцы для абгавараньня (?). Ня  
дзіва, што на агульным сходзе,  
прысьвечаным разбору падпісана-  
га калдагавору, прыходзіла 15-20

проц. рабочых. Гэта, відавочна, бы-  
ло прычынаю таго, што і прававая  
частка калдагавору абгаворвалася  
ня досыць актыўна (на сходах  
дзельно зьмен прысутнічала 530  
чал. з 1.011). ЦП саюзу працаў-  
нікоў мастацтва без папярэдняй да-  
гаворанасці з Віцебскім акрадна-  
льнем саюзу ўгледзілі ў прымі-  
рыцельнай камэры ва выніжэньне  
стаўкі першага разраду ў параў-  
ваньні са стаўкамі на менскіх  
прадпрыемствах, што выклікалі моц-  
нае абурэньне віцебскіх работнікаў.  
Надта дрэнна было пастаўлена аб-  
гавараньне генэральных дагавароў,  
што заключаліся неаарэдна ЦП  
саюзу; гэта прывяло да таго, што  
дагавор, напрыклад, з «Дзвіна-  
сам» да гэтага часу не пра-  
дзіцца ў жыцьцё.

Ня зусім добра абстаіць справа і  
ў галіне вытворчай работы праф-  
арганізацыі. Падмена вытворчай  
нарады вытворчай камісіі—звы-  
чайнае зьявішча. Акрамя таго, ад-  
сутнічаюць цаховыя нарады, пара-  
лак дня вытворчых нарад спачатку  
не прапрацоўваецца (гэта імя Дом-  
бала), няма ўліку выкаваньня пра-

паноў рабочых, аб выкаваньня пра-  
пановах рабочых не інфармуюцца  
(«Днепр», «Дзвіна», Віцебская ма-  
корачная фабрыка, гута «Поўка») і  
г. д. Такое ігнараваньне думкі ра-  
бочай масы таксама сьведчыць аб  
тым, што фабзавкомы і саюзы  
звяртаюць надта мала увагі на  
сапраўднае ажыццяўленьне левун-  
ца «як мага бліжэй да мас»  
(Томскі).

Тое-ж самае праглядае і ў ін-  
шай працы прафсаюзу. Ші-ж гэта  
пармальна, калі фабзавкомы не ін-  
фармуюць агульныя сходы аб  
тым, ці выкананы паставы міну-  
лага сходу («Чырвоная Бярэзіна»,  
«Днепр», гута «Пралетары», «Дзві-  
на», Віцебская макорачная фабрыка  
і г. д.)? Або калі цаховы ўпоўна-  
важаны так «абраецца», што ра-  
бочыя данага цэху ня ведаюць аб  
яго існаваньні (зьмячаны і ўпа-  
ковачны цэхі фабрыкі «Чырвоная  
Бярэзіна»)? Або калі старшыня бю-  
ро касы ўзаемадапамогі сам адзін  
распараджаецца сродкамі касы (гу-  
та імя Домбала)? Або калі старшы-  
ня мясцкому дзяржпрадпрыемстваў  
саюзу нархарч (Менск) «сумяшчае»  
абавязкі старшыні аб'яднанай касы  
ўзаемадапамогі пры ЦП, старшыні  
праўдзіцтва клубу і... казначэй ЦП  
саюзу. Ці-ж гэта гаворыць аб уцяган-  
ні прафактыву ў практычную праф-  
саюзнаю работу?

А што варта такі факт: «Лі-  
чыць зусім недадушчальным  
вынясенне фабкомам «Чырво-  
най Бярэзіны» вымоў рабочым

...апарат чаленняў з імі  
траба весці рашучы барабанаў. Гэ-  
та «тэорыя» азначае адсутнасць  
усёй уважлівасці да нашага  
прадпрыемства адсутнасць жадання  
прыглядацца і прыслухоўвацца да  
запатрабаванняў працоўных, да іх  
скаргаў.

### Працуюць, спусь- ціўшы рукавы

(Дзярждрукарня, Мазыр)

Прадукцыйнасць працы ў нашай  
друкарні не стаіць на належнай  
вышыні. Шмат у чым вінават сам  
загадчык, які глядзіць скрозь паль-  
цы на вытворчую дысцыпліну. Дзе  
гэта бачылі, каб рабочыя сядзілі  
ў рабочы дзень кідалі працу і ішы  
выконваць свае ўласныя справы.

Работа, якую яны павінны выка-  
наць, застаецца на другі дзень, а  
на заўтра старая гісторыя.

Часта ў часе працы чуеш зьмекі  
шум—гэта група рабочых зьдзеку-  
ецца з аднаго друкара, а з пералёт-  
нага аддзяленьня нясецца крык  
«не перашкаджайце працаваць, да-  
волі крычаць».

Часта ў друкарні прыватныя аса-  
бы назначаюць друкдаўніцкіх спат-  
каньні з рабочымі.

За тое звышнормавыя работы ў  
нас вельмі разьвіты.

Вечарам ужо ня чуваць ранейша-  
га шуму.

Кожны імкнецца выпрацаваць як  
можна больш.

Зразумела, днём няма зьдэль-  
шчыны—няма чаго сьпяшацца. Іш-  
шая справа—вечарам.

Пара ўжо загадчыку стаць са-  
праўднім адміністратарам,  
М.

за крытыку дзеяньняў фабко-  
му. У выпадку няправільнасці  
гэтай крытыкі неабходна фаб-  
кому з лічбамі і фактамі аб-  
вергнуць гэту думку на цаха-  
вых ці на сходах зьмен». (З  
акту абсьледваньня).

А ўсё-ж пры жаданні можна  
ўвікнуць гэтых неармальнасцяў.  
Чаму ня ўзяць прыклад з мясцо-  
кому № 2 МББ чыг. і заводу  
«Чырвоны металіст» (Віцебск),  
якія на пратаколах агульных скла-  
даў пакідаюць палі, робяць па іх  
адзакі аб выкананні той ці іншай  
наставані і потым даводзяць аб  
гэтым да ведама агульным сход.

Або, напрыклад, фабрыка «Дзві-  
на» (Віцебск) рассылае рабочым  
(1.800 чал.) парадак для агульных  
сходаў. Гэта павлічвае наведван-  
не сходаў з 150-200 чал да 400-  
500 у адну зьмену. А мясцком  
№ 2 МББ чыг. завёў кнігі прапа-  
ноў рабочых па вытворчых пытаннях.  
Надта добрая ідэя!

На прафсаюзы ўсклазена вялі-  
зарнай важнасці задча—уцяг-  
нуць шырокія рабочыя масы ў  
актыўнае будаўніцтва нашай  
гаспадаркі, праз культурную  
рэвалюцыю стварыць сапраўд-  
нага будаўніка сацыялізму. Та-  
му траба рашуча пакончыць з усёй  
неармальнасцямі, якія стаяць  
на шляху шырокіх рабочых мас да  
пабудовы сацыялізму.  
Праўдзін.

# СУД

## Пад савецкай маской—клясавы вораг!

### Справы растратчыка-спекулянта Рысіна

Але стала вусім ясна за вершыя два дні працэсу: парад намі хітра-замаскіраваны, нумні і лоўкі клясавы вораг. Менавіта—клясавы вораг, інакш не было характарыстык гэтага горага несправядлівага абывацельскага, якому ў перапынку «спачуваючыя» і «разумеючыя» кабаты паслаюць праз камітэты крывыя абвінавачанні... Яблычкі—для надмапавання. Бо хто-ж ведае, якія ашчы рэчы прыдзецца вачуць на працэсе ад гэтых «лішчэўнікаў»—касамоладаў, якія «свайго чалавека татом закапаць».

А тыя «капаюць». Дзуротамы на гэты час сьведкі—касамолады Мішын і Ольха—шэрагам дэталінаў накіравана на іх абвясняюць матэрыял абвінавачаньня, які ўжо апублікаваўся на старонках нашай газэты.

Цікава, як абсталва справа з 14-цю ларамі сапдаляў. Адночы воччу, калі гэтыя сапдалі спакійна ляжалі ў крэма-ках на абутковай базе МЦРК (а базай загадваў Рысін) да іх прыраўнілі ножкі, зым выслачылі і ўбеглі... Інакш пажка ўзліць сабе гэту праважу, калі судзіць на словах Рысіна. Аднак, касамолед Ольха ўдзіне гэтую прыгожую фавтажку каравымі фактамі сапраўдзасці. Сам Ольха даставіў партыю сапдаляў на базу за поўгадзіны да яе ачышчэння. На гледзячы на тое, што Рысін атрымоўваў пачыно з «наруквай», ён катэгарычна адмовіўся прыняць сапдалі «за поўнасьцю ча-у» і тавар вастаўся на базе афіцыйна прынятым. А на варту 14 пар толькі і бачылі...

Рысін вліваў усю віну на недастачку звыш 1000 рублёў пры перадачы тавараў з базы ў краму № 53 на рахунак-каводу, на нейкія тэмныя памылкі ў накладных і г. д. Аднак, Рысін ня можа ўключыць у гэтыя «памылкі» такіх рэчаў, як прывазаваць да сабе і свайго сына сапдаляў улетку мінулага году, як «нявінае» павышэнне цэна на чара-вікі «Скагаход» на 50 коп. на пару, як добраўладжаныя кредиты супрацоўнікам МЦРК, як некаторыя ларыялі чыныя ма-хінавыя з прыватнікамі і г. д.

Побач з паліярджэннем раёнай установаў фактаў у ходзе працэсу высьвятляюцца новыя моманты і выяўляюць новыя імяны. Вось Мукасей. Чалавек гэты прапа-



РЫСІН.

ваў фурманом для перавозкі тавараў з базы і карыстаўся галічковай пашавай і прыхільнасцю з боку свайго начальніка Рысіна. Калі Мукасей ча-мусьці не зьяўляўся на працу, Рысін нікога другога замест яго браць не ха-цеў—хай ужэ лепш тавар варынуцца на базе... Абы Мукасей не чапаў! За-рав стала яснай прычына такога на-каза каханья начальніка да свайго падмынавага бачыце, Мукасей рабіў час-ад-часу невялічкія экскурсы ў Ас-трашніцкі гаралок да родзічаў Рысіна—местачковых гандляроў і перадаваў ім прывітаньне... кааператывнымі галі-шчэмі.

Характэрны таксама рысінскія «смы-паткі». Тавар для базы ён закупляў пера-важна ў мясных саматужнікаў. Да дзяржаўных арганізацый наш «спец» прыхільнасьці німак і на меў.

Што там дзяржаўныя арганізацыі, што—пралетарская грамадзкаясьці.

Рысін, як сам аб гэтым заявіў на працэсе, нават ня чуў пра конкурс на лепшыя кааператывы. Ві ў якім гра-мадзкай арганізацыі не прапанаў. Пась-пенгазату, праўда, чытаў азе назвы яе бачыце—ня памытуе. А вакошт таго, — які ў яго быў галюль у 1922 годзе, — Рысін адказае, падпісваючы пачыма-Малеўкі гавдаць... Вакош... На-о, тра-дзіму раварду. Сівер.

## Суд над Рысіным прцягвнецца

Сьвіньня, у аўторак, 6 сакавіка, а 5-й гадзіне ўвечары—працяг пася-джэньня Менскага аірсуду на разгледу справы растратчыка-спекулянта Ры-сіна, былага загадчыкам магазінамі МЦРК.

## Студэнт-растратчык

За апошні час у Выкаб'юро працяг-таў пачалі прыходзіць студэнты і студэнткі, што, на гледзячы ва тое, што яны ўдзельнічалі ў гэтым «Чырвоным студэнтстве», ані да гэтага часу часопісі не атрымавалі. Як вы-значылася, грошы за падпіску зьбіраў сак-ратар партызанскага Выкаб'юро, студэнт вадфаку 3-га курсу, Шулякоўскі, які гэ-тыя грошы растратыв. Выявілася такса-ма, што Шулякоўскі растратыв таксама частку грошай, сабраных на вадаружкі да дзв дэкалігоддзя Чырвонай арміі.

На судзе высвятляецца, што Шуля-коўскі грошы сабраўшы ад студэнтства, сапраўды растратыв, але яшчэ да пачат-ку сьледства ўжыў усю мору да ўні-сеньня растратчанае сумы.

Нарэгу 1-га вучастку, разгледзеўшы справу, прыгаварыў Шулякоўскага да 1 году знявольненьня, але, прыстасаваў-шы ашчыткі, ад кары яго зьняваляў.

Шо датычыць імя Выкаб'юро, дык вастаюцца спадчына і Шулякоўскага ў грамадзкіх іспраў.

# МЕНСК

## Новы парадак выдачы ману-фактуры пайшчыкам

МЦРК устаноўлен новы парадак вы-дачы нумароў на мануфактуру.

Гэтыя нумары, агодна новага пара-дк, выдаюцца не праўленьнем МЦРК, а загадчыкам магазіну № 5 (Шлях Воаі, на рагу Школьнай вул.)

Рэдачка нумароў будзе праводзіцца кожны раз ва атрыманьні суконнай ма-нуфактуры (а не па месцах, як было дагэтуль) у разьмере 3 мэтраў (ва ва-літо, гарнітур, і інш.).

Пры разьмеркаваньні нумароў будзе прымацца пад увагу колькасьць пайшчы-каў давага калектыву і норма атрыма-ных нумароў на мануфактуру раёнай.

Атрыманьне нумароў і разьмер іх вай-шчыкам ускладзева на ўчоўнаважывах

МЦРК. Гэтым улоўнаважывым заправаго-вана выдаваць нумары на месдох толь-кі пайшчыкам, якія заплацілі ў тэрмін пэлыны ўносы (на растратывоўшы), не атрымаўшым суконных тавараў у пра-цягу году і тым, якія адчуваюць най-аольшую патрабу ў гэтых таварах. Ро-зыгшш нумароў сярод пайшчыкаў за-баронены. За ўсякія зноўжываньні нум-арамі (перанарадж, перадача пайшчы-кам) внаватра будзь прыцягвацца да адказнасьці.

Улоўнаважывым і кааператывным ка-місіям указава, што пры выдачы нумароў неабходна вадпрадзіць пайшчыкаў аб тым, якія ў краме ёсьць тавары, на-якую даву і на які тэрмін выдасца нумар.

## Прадстаўнік амэ-рыканскіх рабо-чых у Менску

У Менск прыехаў з Амэрыкі ра-бочы-малар т. Цылін—прадстаўнік амэрыканскай рабочай арганізацыі «Ікор». Арганізацыя «Ікор» ставіць сабе мэтай дапамагаць яўрэйскай калёнізацыі ў Савецкім Саюзе. Тав. Цылін прыехаў у Беларусь для азнаямленьня з яўрэйскім земля-ўпарадкаваньнем. Паводле слоў тав. Цыліна, у Амэрыцы сярод яў-рэйскіх рабочых ёсьць вялікі інта-рэс да яўрэйскага земляўпарадка-ваньня ў Савецкім Саюзе, што ві-даць з таго, што многія рабочыя парашлі паехаць у СССР на свой кошт для азнаямленьня з права-дзеньнем земляўпарадкаваньня яў-рэяў.

## Прыезд вучага Лапірава-Скобла

У бліжэйшы час у Менск пры-яжджае з Масквы вядомы вучоны і грамадзкі дзеяч Лапіраў-Скобла. Тав. Лапіраў-Скобла прыедзе ў Менск для ўдзелу ў правядзеньні двухтыднёвага Азету і папулярызат-цыі яго ідэй.

## Вечары ўспамінаў былых паліткатаржан

Беларускае таварыства былых па-літкатаржан і сьсылчаных—пасяля-цаў у бліжэйшым будучым наладжа-вае рад вечароў па акругах Белар-усі, на якіх былыя паліткатаржане выступяць з успамінамі аб жыцьці катаргі і сьсылкі. Першы такі вечар адбудзецца ў Менску 11-га сакавіка ў сувязі з 11-годзьдзем вызваленьня з царскай катаргі і сьсылкі і лю-таўскай рэвалюцыі.

## Прыезд замежных камэр-сантаў

У Менск прыехала група камэр-сантаў з 4-х чалавек—прадстаўні-коў нямецкіх і шведскіх лясных фірмаў—для прыёмні драўніны па зьдзелках, заключаных з Лесбелам. Усяго імі будзе прынята 100 тысяч куб. футоў драўніны на суму каля 300 тыс. руб. Уора замежных ма-на-рэнтаў выхадзі ў Бабруйскаму

## За дзень

СКОРЫЯ ЦЯГНІКІ МЕНСК-ХАРКАЎ. З 15-га мая па ліві Менск-Харкаў будзе ўстаноўлена штодзёнае курсавыяе скорых цягнікоў. У дзе-ратні момант на гэтай ліві курсуюць-тры разы ў тыдзень паскораныя цягнікі.

С.-Г. КУРСЫ Ў ВЭСЦЫ. З 1-га сакавіка ў Пухавіцкім, Барысаў-скім і Койданаўскім раёнах адкрыліся двухмесячныя с.-г. курсы для селян-Мета гэтых курсоў—падрыхтаваць ак-тыўных праўдывікоў у галіне сельскай гаспадаркі, якія маглі-б быць правадні-камі новых аграрнаўчых мераўрэм-стаў у селянскай гаспадарні.

ПАДРЫХОЎЧЫЯ РАБОТЫ ПА ЯЎРЭЙСКІМ ЗЕМЛЯЎПАРАДКА-ВАНЬНІ. Сакр. Белкамзету т. Бэйн-фэст выяжджае 7-га сакавіка ў Бір-ска-Бііджанскі раён для падрых-тоўчых работ па яўрэйскім земляўпа-радкаваньні ў гэтым раёне.

## Здарэньні

«АШАЛЕЛЫ» АЎТАМАБІЛЬ. Ехаў шчэ ваводу «Эвэргіа» аўтамабіль па вул. Лекерта № 2 супроць ваводу «Чырвоная Зорка» абярнуў тры селян-скія надводкі, паравіў жанчыну і дзіцё, наскочыў на сьцягну дома № 19 і вы-ламаў яе. У доме пражывае рабочы Цэнтрасьпірту. Аўтамабілем кіраваў вя-шофар, а яго таварыш, якому ён пера-даў руль.

Напад грабежнікаў. 4 невядомы-мі ворабам вылаз на кватэру А. Ждан-овіча (вёска Лукошын, Самавалавіч-кага раён). Грабежнікі патрабавалі грошай. Калі брат Ждановіча Адам ска-ваў, што ў яго грошай няма, тады гра-бежнікі пачалі яго катапаць і панеслі іму рад параненьняў. Лютым, зьбраўшы на 300 руб. роваых рэчаў, схавалі-я Па гэтай справе затрымана 4 чалавекі.

## 30.000 глядачоў на пастаюўках вэвдр. тэатру

Учора з Мавыршчыны вярнулася ў Менск труппа Беларускага дзяржаўнага вадроўнага тэатру пад кіраўніцтвам Галубка.

Вадроўны тэатр прабыў у Мавыр-скай акрузе больш за два месяцы і даў усяго 57 спектакляў. Тэатр праехаў кожны калі 200 вёрст і абслужыў 30 тысяч рабочых, селян і чырвоваармей-цаў пагранатрыду.

Праюўныя мэры Мавыршчыны ба-чыць пастаюўкі вадроўнага тэатру ўжо другі раз. У самым гор. Мавыры посьпых Беларускага тэатру быў такі, што ў працягу трыохтыднёвай прыцы там білеты быліся нарасхат. П'е-м «Гавна» і «Надкідыш» ставіліся на не-калькі разоў.

Досыць толькі пачуць вестку аб тым, што прыехаў тэатр, як з ваколільных вёсак цягнуцца селяне бабачыць свой тэатр, аб якім так многа гавораць.

Што вечар за будынку тэатру можна бачыць грмавалу надво, ва якіх вавры-яжджае моладзь, вастаюўкі камэра-ы-ны, каб пабачыць спектаклі, ам за 18-20 вёрст.

Ня меншая зацікаўленасьць была да тэатру і з боку вучыбства. Дзе-б не адбылася спэ-такляў, ці ў якім тэат-ры, як Нароўль-Калінінчы, ці ў ма-лым нар-оце, як Любановічах, усюды народ у сьпіна.

Калі тэатр вьліўся ў мястэчка, дык яно прымаза сьвяточны выгляд, мола-зь агітавала тэатр перад біцьгамі, а стар-ыя, ва будучы воч у тэатры, апрох-нарквы, паршавочы свае з каапапавалы тудыні, пераступалі перог клябу.

Вельмі пікань словы селян у Бяго-лі, калі яны пасыл невазікіх нобятаў на спектаклях вадроўнага тэатру, ска-залі ў прысутствыі артыстаў:—каб-гэ-кі тэатр пабыў у нас з месяца, нішто-б з нас іно пачумаў ісьці ў паркву, мы яе адразу-б абярнулі ў клябу.

Калі мы ваврыталі ў аднога селяніна-які пабыў на спектаклі ў м. Нароўлі, ці ватрабаві вёсцы тэатр, ён адказаў:

— Кажух мяне ня так саграў у гэты момант, як тан в'еса, якую з бачыў тут.

# СПОРТ

лыжныя саборніцтвы



4-га лютага было праведзена міжса-лювае лыжныя саборніцтва. Ужо спа-чатку саборніцтва было відаць, што калектыв Заходніх чыгувак займае адно з першых месца. Падвядзеньня вынікі саборніцтваў гэта падвядзеньні. Пер-шае месца ванту калектыву Зах. чыг., другое месца—МББ чыг. Першае ін-

дывідуальнае месца атрымаза Паше-віч—жанчына з Заходніх чыг. Мужчын-скі вяснізаваны (у шывалэх са страм-бамі) калектыву Зах. чыг. атрымаў дру-гое месца. Індывідуальна ванту ў пер-шае месца рабочы дэво МББ чыг. Гаўр-жаў.

## Бібліяграфія

Маладняк, № 2. Штомесячная літаратурна-грамадзка-палітыч-ная часопісь, орган цэнтральнага бюро ўсебеларускага аб'ад-наньня паэтаў і пісьменьнікаў—«Маладняк»

Давы нумар часопісі ва многім ад-роўнягасца ад вавірадных свайм вьме-стам. Перш ва ўсё, як дадатную зьяву, траба адзначыць тое, што ён амаль поў-насьцю запавоены сіламі саміх малад-жыкоўнаў і што разьдзех прывы ў ім ваймае даволі вялікае месца. У разь-дзеле мастацкай прывы вьзмешчана: «У іхнім доме»—аповесьць Мурашкі, «Сьля-зы вясновыя»—аповяданьне Ніканові-ча, «Дасужал»—аповяданьне Галавача, «Лясей Гарнок»—пераклад апапядань-на Я. М. Тэастага.

За выключэньнем пераказу Тэастага і апапяданьня Нікановіча, усё ішыны рэчы ідуць працягам і таму вельмі пажка яшчэ што-небудзь сказаць аб іх каштоўнасьці. Аднак, аварачае на сабе ўвагу апапяданьне «У іхнім доме»,—ска-жэць ягога даволі сьлізкая тэма—«раз-лажэньне буржуазіі». Па ўжо выдрука-ваных частках а апісаньнем гэтага «разлажэньня» мімаволі вышчынае не-бісьпэка, ці здохее аўтар зьвесьці кава-ца з канцамі і лашч пам патрабны ма-лявак. Моманты смакаваньня «разла-жэньня» у панунасьці ў першых част-ках.

Пачатак аповесьці Галавача «Дасу-жал» ўжо вават не спакушанаду ў літаратуры чытачу, дзе магчымасьць прадугледзець каае. Трафарэт, сьхома, паводзе якое вішуча апапяданьні та-кого гатунку, ужо вельмі добра ўсім вядома, а Галавач ня ўхідаўся ад «стан-дарту» і, ваажным чынам не апрадоў-няюч тэмы, ідзе па ліві найменшага супраціўленьня. Мастацкай прэўды, ро-вазішчывага гораўна, замаваля стар-ых фора быту вьма. Загое трафарэт у апісаньні прыгнечаньня старога часу, вьжыцьдзёнасьць тыпу жанчыны, якак жадае вучыцца, а нотым рэвалюцыя, камсамо, а долей павіна быць у апа-пяданьні вьштойшая школа, грамадзка-праца—перамота добраўзвясніці. Да-

волі багатую фэбулу Галавач, падчы-ну ў нізкакаласных формах, ня можа ў а-лежым зьвязьтэньні давесці да чаго-ча. Пават агіткай надобнаа рэч слу-жыць ня можа вельмі яна пудыла, шэ-рая і чытаецца з туднасьцідо.

Інакш абсталла-б справа ў Ніканові-ча, каб ён вадзена прадумаў сваіх тыпаў. На 15 старонках ён больш-менш добра азбуі малюнк псыхалогіч-ных перажываньняў гораў, якога са-чыльняны ўмовы давалі да алькаголю. Але лёгкадумнасьці ў п дхтодз да раз-вясеньня гэтай праблеме вьрнілае вадтасць твора. А ў дадаток—і пра-падэгічнаартыстэтычна несапраўднасьць. Настух Якім з прыгожных часоў буд-чы ўжо тады ў галюх (бо меў некалькі дорослых дзяцей), пражывае да ашч-ніх савецкіх год і... робіцца старшым КСУ (?!). Непраўдзіва.

У часопісі вьзмешчаны і крытычны артыкул «Бацьба за якасьць» П. Р., практычная вартасць якога не асаба-вал. Зьліматываць аўтара артыкулу ў «трох сьонах» вядомаа, адгоруць і адсутнасьць правільных паказаньняў.

Разьдзех вэззіі ў гэтым нумары над-пачынаюць слабы. Прадстаўлены ён пер-шымі Мораўкі, Вечара, Івашына, па-родылі Станца (частка перадук), пе-раказам Ленфэла, Ваднасьці тэч, слабадзь мастацкага афармленьня, ад-настайнасьці—адзінака вяршаў. У бу-дучым неабходна будзе больш вьпрэ-чыць увагі ва якасьці вяршаў і, не вь-валячы іх колькасьці, імкнучыся даць прыгожы радкі. Нам хочацца вярніць, што

«гэта вэсьня—піхаму каапу» (16) Маладняк мае шмат творчых крыніц і матэрыя, воўных бадзёрскаці, шч яшчэ ад яго дачынаюся. Але вьрнана-вад гэтым траба і прадаваць упарты.

## Паведамленьні

7-га сакавіка а 6-й гадз. увечары у Дома Культурны адбудзецца агучьна-гарадані ўрачысты сход дэлегатаў

гадз. увечары—7 сакавіка у Будынку Асаважыкіму, а ўдзельнікі саагуртываў а 5-й гадз. увечары ў Чырвонай Крыж, адкуль у арганізаваным парадку вьй-дучь на ўрачысты сход у Дом Куль-

## Калектывізацыя с.-г. КУЛЬТУРНЫЯ НАВІНЫ

Статыстычны справачкі

# Мэтоды лістаносца Каўрыгі

У жніўні месяцы мінулага году на імя мойданаўскай паштовай канторы пасылалі скаргі на прапажу грошай пры перасылцы. Сялянцы вёскі Вялікашэвіч Ганне Рамановай быў высланы з Амэрыкі перавод на 25 р., але яна іх не атрымала. На імя селяніна Вялікае Сяло Аляксандра Шаканду быў таксама пасланы перавод на 20 руб., які ён не атрымаў. Селянін Вардоскі не атрымаў 18 р. 74 к.

Кантора, сабраўшы матэрыялы па гэтай справе, пачала іх правяраць. Узаліся за пераводы, але яны як быццам былі ў «парадку». Грошы па іх значыліся дастаўленымі па прыналежнасці і былі нават «уласнаручнымі» падпісы адрасатаў, падаўшых скаргі на неатрыманы грошай. Тут якаясьці хваля ўвесь сабрэт патаемнай прапавы. Завяўшы скаргі сяляне не прызнавалі за свае падпісы на пераводах. Падзраньне пала на лістаносца Каўрыгу Нічыпара, які пры допыце і казнаўца ва ўсіх сваіх злачынствах.

— Пятрэба прымуслі мяне пайсці на гэце злачынства, адкрыта звязіў ён пры допыце ў крывышы

ку. На было за што скончыць хаты і пагнаўся на чужыя грошы. Менскі акруговы суд прыгаварыў Каўрыгу Нічыпара на 1 год зняволення, але на падставе амністыі ад адбывання кары вызваліў. Грамадзянін іск паштовага ведамства ў суме 43 р. 23 к. павінен быць здаволен з боку асуджанага.

## Мітынг Беларэты

У суботу, 3-га сакавіка, у клубе Карла Маркса Беларэты наладзіў мітынг, на якім прысутнічала шмат народу. З дакладам аб зурэйскім землеўпарадкаванні, аб ролі і задачах Азету выступілі т. т. Бэйлін Баршун, Каплан і прадстаўнік цэнтральнага праўлення Азету т. Альтшулер. Сходам была прапулявана лікая актыўнасць, было падана шмат запісак дэкларацыяў і г. д. Мітынг насіў характар адчынення двухтыднёвіка Азету на Беларусі. Мітынгам прыята рэзалюцыя аб дапамозе Азету ў правядзенні двухтыднёвіка.

# Аб б. арцелі „Амэрыка“

ПАСТАНОВА ЦВК БССР

Пасля Кастрэчніковай рэвалюцыі ў б. маёнтку «Амэрыка», Колыскага раёну, Аршанскае акругі, былі батракі гэтага маёнтку склалі арцель для сумеснага выдзялення сельскае гаспадаркі. Арцель атрыкала ад дзяржавы значную колькасць будынкаў, інвентару, жылля і прывала статут, згодна якога яна павінна была карыстацца зямлёй калектыву. Але, на гледзчы на ўсё гэта, арцель пачала хутка карыстацца зямлёй наасобку, а з 1924-25 г. яе члены пачалі нават плаціць і сельска-гаспадарчы падатак наасобку.

Аршанскае акрэа ўвбудзіла іск аб высядзеньні з зямлі і будынкаў удзельнікаў б. арцелі «Амэрыка». Аршанская АЗК, разгледзеўшы гэту справу 23 жніўня 1926 г., адмовіла акрэа ў іску на той падставе, што ў справе няма ніякіх доказаў таго, што зямля, якую атрымала арцель, уваходзіць у склад дзяржаўнае зямельнае масмасы і што ў арцелі хоць і быў статут, але ён ня быў ажыццэўлены. На пратэсце Аршанскага АЗК справа аб б. арцелі «Амэрыка» паступіла ў ЦВК.

Правы ЦВК, авнаміўшыся са ўсімі акалічнасцямі справы, зьянае наступную пастанову: 1. Лічыць устаноўленым, што паселак «Амэрыка» ўвесь час рэгістраваўся ў сельскіх органах як арцель. 2. Азначае, што зямельныя органы, райвыканкам, а таксама і акрэа канікам нікога на было зроблена для ўмяшчэння гэтай гаспадаркі, як калектывнай. 3. Лічыць неабходным захаванне гаспадаркі і на далейшы час, як калектывную. 4. Пераводзіць права

на карыстаньне гэтай гаспадаркай маюць дзяржавы яе жыхары, якіх, пры іх на тое згодзе, павінны быць пакінуты на месцы для выдзялення калектывнай гаспадаркі. 5. У выпадку, калі дзяржавы жыхары гаспадаркі не дадуць сваёй згоды на выдзяленне калектывнай гаспадаркі, надаляць іх, паводле Зямельнага Кодэксу, зямлэй з запаснага зямельнага фонду, на іх жа месца ўвесці новых членаў калектыву. 6. Прыняць усе крокі да таго, каб акрыўканком было зроблена ўсё неабходнае для ўзмацнення гэтага калектыву. 7. Пастанову АКВК ад 2-ХІ-26 г. па гэтай справе, якая вынесена на падставе няправільнага рашэння акруговай зямельнай камісіі, скасаваць. 8. Прымаючы пад увагу маючыся выпадкі, калі члены арганізаваных на зямлі дзяржаўнай масмасы калектываў пасля арганізацыі асобных пераходзяць да індывідуальнае апрацоўкі зямлі і дзеляць зямлю на дварох, між тым, як гэтая зямля, паводле існуючых законаў, павінна заставацца для ўтварэння новых калектываў, прапанаваць акруговым і раённым выканаўчым камітэтам ні ў якім разе не дапушчаць індывідуальнага падзелу такіх зямельных фондаў і надалей захоўваць іх у межах калектывнага земляробства.

Разам з гэтым тых б. батракоў і беднякоў-селян, якія будуць дабівацца выхату з калектывнай гаспадаркі і пераходу да індывідуальнага карыстання, надаляць зямлі на існуючых нормах з іншых запасных зямельных фондаў.

## Компанія па зборзе паёў

Паводле даных на 1-га сакавіка ў МПРК паступіла пазывы зноскоў на 24.446 р., што складае 42 проц. заданья да 1-га красавіка. Інтэнсыўнае паступленне паёў адзначаюць асабліва ў другой палове лютага. Так, з 11-га па 20-га лютага паступіла паёў на 7.876 р., з 21-га лютага па 1-га сакавіка—6.400 р.

## На шырокавяшчальнай радыё-станцыі

На Менскай шырокавяшчальнай радыё-станцыі імя СІК праведзена некалькі дзённае абсталяванне. Станцыя зараз пачала сваю нармальную работу. Атрыманым весткі аб чутасці станцыі ў Сьвярдлоўску, Астрахані, Фэахосі і Алясе.

едца значны зрух у адносінах да лентывізацыі сельскай гаспадаркі. У Менарэа паступіў рад заваў аслян аб аказанні дапамогі ў справе арганізацыі сельска-гаспадарчых арцелі. Падрыхтоўка арганізацыі двух калгасаў у Сьмільвічын раёне і аднаго ў Чэрвеньскім раёне. У Сьмільвічын раёне пад нагага выдзяляецца частка пасялку. Вялікі інтарэс прадстаўляе заява групы сялян Пухавіцкага раёну аб аграмадзальні пануль толькі адной галы гаспадаркі ў паступіўшы—жываагроду і з тым, каб паступіўша калектывізацыя увесь набыткі. За апошні час арганізаваны па акрузе тры новыя калектывныя гаспадаркі: „Праўда“, „Чырвоны Шлях“ і „Асацыягодузе Кастрэчкіна“. Калектывы „Чырвоны шлях“ у Аголейскім раёне арганізаваны групай сялян, якіх толькі на даўна былі надзелены зямлёю. У гэтым годзе Акрэа значна ўзмацняе тэхнічнае абслугоўванне аграмадзальнай сеткі нагага. Сету-ш калгасаў маршудца павялічыць амаль на 100 проц. Усяго па Меншчыне зарэзасць 51 нагага.

## Распрацоўна „Ревізіскае сказо“

Па даручэнні г. т. р. камісіі зурэйскі сектар ІБК прыступіў да распрацоўкі матэрыялу „Ревізіскае сказо“ было Невскае губ. дачычых зурэйскага жыхрства на Беларусі. Гэты матэрыял ў зурэйскай гісторыграфіі распрацоўваецца ўвешчы і таму да крывіных весткі аб адмысловым складзе зурэйку у першай палове 19 стагоддзя.

## Аднаўленьне працы па дробным раёнаванні

Адреса сельска-гаспадарчае эканаміі Навукова-Даследч. Інстытуту разам з геаграфічнай камісіяй ІБК аднаўляе працу па дробным сельска-гаспадарчым раёнаванні, якое ў бліжэйшым час будзе закончана. Да гэтае працы прымагнуты аднаведзены спецыялісты.

## Радые-перадача

6-га, аўторак  
6.00—6.30—Гутарка ЦВ Краўдзчага Бюро на тэму: „Арганізацыя краванаўчага руху“, дэка. Шамалені.  
6.30—7.10—Беларускае радыё-газета № 42.  
7.10—7.40—Гутарка на тэму: „Літа Пальш“.  
7.40—8.10—Эсэрава-радыё-газета.  
8.10—10.00—Камэрт.

зур. камуніст. газэты „Ды Варгант“. Прымаюць увез т. т. Сянькевіч, Бейлін, Агурскі, Валдэрыскі і інш. Білеты—на вядарствах і у клубу.

Дом асветы. Сявья, 6-III, пракуш. гурткі на амушчэнні вастаюў ХУ партыяду для членаў ачэйкі КП(б)Р Прадасветы.  
Пачатак в 7 гадз. увечарні.  
Яўкі абавязкова.  
Праўдас. Сявья, в 8 в вал. тым. увечарні, адбудзецца агульным вакрмш сходам н-ч КП(б)Р праўдасу нч. БД.

## Аднасны рэдактар Яв. АСЬМОУ

## Згубленыя і Украдзеныя наступныя дакументы лічб несапраўднымі:

- Рыва № 159, выд. Плетчанікім нагага-В атрадам і вучотная конская кніжка № 5103 Баравоўскага Б. Э., выд. Плетчанікім РВК. 1667
- Партблет № 610842 Мархасева Э. Р., выд. Менакругком КП(б)Б. 1669
- Пашпарт Савіча Д. К., выд. Самаквал. РВК. 1669
- Кавашрац. кніжка МПРК Івоха Е. П. 1670
- Асабовыя кніжка Ахрамовіча І. А., выд. б. Парэжырскім ВВК. 1671
- Вуч. конская кн. Ахрамовіча І. А., выд. б. Парэжырскім ВВК. 1672
- Д. апрывуваня кн. № 225 Дзяго К. К., выд. Заслаўскім РВК. 1673
- Ц. лн. Герасімавай Э. Д., выд. сам-ам РВК. 1674
- Лекавая кніжка Цыгановіча П. М., выд. Моцстрахкасай. 1675
- Пропуск у ЦВК Бел. на імя працет. НКЗдр. ад Дач. Камісіі Вігдаровіч Н. І. 1676
- Студ. пасведч. Вігдаровіч Б. Е., выд. мэдфаман БДУ. 1677
- Кавашрац. кніжка МПРК Вігдаровіч Н. І. 1678
- Пасведч. № 421 Сухмана Э. М., выд. Менаккаматам. 1679
- Лекавая кніжка Файн С. Е., выд. Менаккаматам. 1680

## ПА СПРАВАХ падпіскі і абвестак звянец па телефону 7-81.

Стоимость объявления лечебного учрежден. (адрес) 1 р.  
Стоимость об. явления с уведомлением о смерти. . . 10 р.

# ТЕАТР, КИНО

Дзяржаўны ЯЗРЭЙСКИ ТЕАТР БССР  
Чацьвер, 8 сакавіка—для рабочай моладзі.  
Пятніца, 9 сакавіка—для чл. саюзу будаўнікоў.  
Субота, 10 сакавіка—**„ВОТ ВІН“**  
Білеты на 8 сакавіка прадаюцца ў клубе „КІМ“, на 9 сакавіка—у саюзе будаўнікоў і ў групках, на 10 сакавіка—у касе тэатру з 12—2 і з 5 г. веч. і ў рабочай тэатральнай касе з 11 в вал. да 2 і з 4 да 6 гадз. веч.

Грандыёзны баавік  
**ПАРИЖСКИЙ, САПОЖНИК**  
Кася адчынена ад 3-ле гадз. Пачатак 1 с. а 7 г.  
Хучага „Его ринд адгача“ Хучага

Вядомая артмстка НАТА ВАЧНАДЗЕ  
У новым грубнск. баавіку  
**„ГЮЛЛИ“**  
мастацка-іспыталей. драма ў 8 ч.  
6, 7 і 8 сакавіка

ТОЛЬКІ 3 ДНІ 3  
**„ПРАПЕТАРЫ“**  
Пачатак в 7, 8-45 і 10-30  
**„ПОЭТ И ЦАРЬ“**  
(Новы экзэмпляр)  
Кася адкрыта ад 5 в вал. г.

Дзень праграмы ў адзін вечар  
Арміскія Пат і Паташон  
**„Осужденные“**  
ДРАМА ў 6 ЧАСТ.  
„Шур і Шуршор“  
Камедыя ў 6 част.

## ЯШЧЭ МОЖНА ПАДПІСАЦ НА САКАВІК

НА ГАЗЭТУ

# ЗВЯЗДА

орган ЦК КП(б)Б

Не пасьпеўшыя падпісатца сваячасова

могуць аднавіць падпіску сёньня-ж

Падпісаўшыся атрымліваюць усе №№ „ЗВЯЗДЫ“ ад 1-га сакавіка.

**Зубная паста „КАЛОДОНТ“**

охраняйте зорко фронт-полость рта и зубы  
покупайте калодонт с маркой „АКО“ тубы

ЛАБОРАТОРИЯ КООПЕРАТИВА  
**„Гален-Москва“** МОСКВА  
УЛ. ГЕОРГЕНА 5, Блд. 10

Приймо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня.

**ПРАДАЮЦЦА** старыя газэты,  
**ГАЗЭТНЫ ЗРЫЎ.**  
Зварочвацца ў нятору газэты „Звезда“ з 9—3 гадз.

Кошт публікацыі аб згубе аднаго дакумэнту **50 кап.**  
Кошт абвесткі аб скасаванні шлюбу **3 р.**